

**PROTOCOL DAVANT LES
VIOLÈNCIES SEXUALS EN
ESPAIS PÚBLICS D'OCI A LA
COMARCA DEL BERGUEDÀ**

Coordinació del treball:

Amb la col·laboració de :

Autoria:

Finalització del treball: Novembre 2020

Finançat amb càrrec als crèdits rebuts del Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad, a través de la Secretaria de Estado de Igualdad:

ÍNDEX

1.	Presentació	4
2.	Exposició de motius	6
3.	Persones participants	7
4.	Protocol marc.....	8
4.1	Objectius del protocol.....	9
4.2	Metodologia	10
4.3.	Requisits i compromisos per implementar el protocol.....	12
4.4	Aproximació a les violències sexuals i LGBTIfòbiques en contextos d'oci	16
	Violències masclistes	18
	Violències sexuals	20
	LGBTIfòbia	21
	Violències sexuals i LGBTIfòbia en espais d'oci	21
4.5.	Conclusions de la diagnosi	23
4.6.	Implementació del protocol	26
	Actors, rols i responsabilitats.....	27
	Prevenició i Sensibilització	29
	Detecció i Atenció	30
	Recuperació i reparació.....	32
	Circuit específic del protocol.....	34
5.	Resum del circuit i dels serveis.....	41
6.	Seguiment i avaluació	43
7.	Recomanació d'accions a promoure pels municipis	43
8.	Annexes.....	45
8.1	Annex 1: Diagnosi en el marc del protocol davant les violències sexuals en espais d'oci a la comarca del Berguedà.....	45
8.2.	Annex 2: Bibliografia	95

1. Presentació

La violència masclista és la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones. La violència masclista és una greu vulneració dels drets de les dones i un obstacle perquè les dones puguin assolir la plena ciutadania, l'autonomia i la llibertat, tal com recull la Llei 5/2008 de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

Malauradament aquestes violències són massa presents en el nostre dia a dia i, molt especialment en determinats moments i espais. Segons dades de *la Macroencuesta de la violencia contra la Mujer 2019 de la Delegación del Gobierno contra la Violencia de Género*, els resultats obtinguts amb les dones enquestades a **Catalunya** ens indiquen que el 41,4% han estat víctimes de violència masclista en l'àmbit de la parella al llarg de la seva vida. Fora de l'àmbit de la parella, el 15,2% manifesta haver patit violència física i el 8,4% violència sexual al llarg de la seva vida. El 50,9% manifesta que han estat víctimes d'assetjament sexual al llarg de la seva vida i l'11,9% en el darrer any.

4

A partir de les dades del Departament d'Interior, a l'any 2019 es van registrar 1.899 delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual, un increment del 13,2% respecte l'any anterior. L'edat més freqüent de les víctimes de delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual va ser d'entre els 11 i els 20 anys i dels agressors entre 21 a 30 anys.

Per tot això, vers la responsabilitat que ens ocupa com a institució, des del Consell Comarcal hi ha una ferma voluntat de treballar per una comarca lliure d'actituds i conductes sexistes, d'agressions de gènere i d'orientació afectiva i sexual, així com per polítiques públiques d'igualtat. En aquesta línia, al 2010, l'ens comarcal va treballar el **Protocol per a l'atenció de dones en situació de violència masclista**, que pretén millorar l'atenció de dones que pateixen violència en l'àmbit de la parella i posteriorment el **Pla estratègic de polítiques de dones del Berguedà 2014-2020**. Actualment, de manera transversal, amb implicació de totes les àrees de govern, però molt especialment des de les conselleries d'Atenció a les persones i Polítiques d'Igualtat, així com d'Esports i Joventut s'impulsa la necessitat de crear el **Protocol davant les violències sexuals en els espais públics d'oci a la comarca del Berguedà** per generar consciència sobre la corresponsabilitat en la lluita contra les agressions masclistes.

Es tracta d'un protocol treballat entre les administracions i professionals dels serveis que integren la xarxa de recursos d'atenció a les víctimes de la violència masclista amb l'objectiu d'eradicar les violències masclistes de la nostra societat. El protocol vol aconseguir gaudir d'espais, festes i esdeveniments d'oci lliures de violència masclista

per tal que tothom pugui gaudir-ne en plena llibertat. Al mateix temps, vol visualitzar, denunciar, perseguir i eliminar les agressions masclistes de l'espai públic, fomentar el respecte i garantir els drets de les dones i de les persones LGTBI.

En el present hi trobareu diferents materials i informacions, tals com:

- La diagnosi sobre la situació de la comarca en matèria de violències masclistes que es produeixen en els espais públics d'oci.
- Les accions a portar a terme en àmbits diferents, sensibilització i prevenció, detecció i atenció, recuperació i reparació.
- El circuit específic d'atenció.

Des d'aquestes línies volem agrair l'esforç i la dedicació del conjunt de professionals que han participat en el procés d'elaboració del present document, i encoratjar-les a seguir participant en altres processos i documents comarcals per a eradicar la violència masclista en totes les seves formes.

Anna Maria Serra

Consellera d'Atenció a les
persones, salut i polítiques
d'igualtat

Abel Garcia

Vicepresident quart, esports,
joventut, transport i mobilitat,
turisme actiu i participació

2. Exposició de motius

Des de l'Agència Catalana de Joventut s'està impulsant, des de fa un temps, accions de prevenció i abordatge de la violència masclista en l'àmbit laboral, social i comunitari en matèria de joventut, i més concretament des de l'àrea de gènere, activitats de sensibilització i prevenció destinades a les persones joves (eines pedagògiques sobre les violències sexuals, tallers de prevenció de violències masclistes adreçats a joves i centres educatius, formacions pels educadors/es en el lleure) i destinades a professionals i ens locals que treballen amb gent jove (equipaments juvenils, centres educatius, associacions juvenils...).

Aquest protocol s'ha elaborat gràcies al Programa d'Assessorament a ens locals: Protocols de prevenció de violències masclistes i sexuals en l'oci nocturn de l'Agència Catalana de la Joventut en el marc del Pacte d'Estat contra la violència de gènere.

3. Persones participants

Durant l'elaboració d'aquest protocol han estat moltes les persones que han col·laborat per fer-lo possible en les diferents fases i a través de canals diversos, aportant visió, idees, expertesa i coneixement del territori. Per altra banda, la feina feta i compartida de molts col·lectius i entitats feministes i LGBTIQ+ a durant els últims anys ens ha donat eines, reflexions i materials molt útils i necessaris per la materialització de protocols com el que ara teniu a les mans.

L'elaboració d'aquest protocol ha estat possible gràcies a:

Coordinació, redacció i dinamització

Consell Comarcal del Berguedà: Dolors Vargas (Tècnica del SIAD), Núria Mariano (Responsable tècnica d'Igualtat) i Omar Pradell (tècnic de joventut)

Agència Catalana de Joventut: Júlia Pascual Bordas (Tècnica de gènere)

Equip Dones amb Empenta (DAE): Nativitat Veraguas Aguilera (directora de DAE i coordinadora de l'àrea d'atenció especialitzada en Violències Masclistes), Margarida Fité Givés (coordinadora d'àrees programes i serveis), Iria Vives Riba (Àrea de prevenció i sensibilització), Maritza Sore Galleguillos, Romina Becerra Reyes, Lidia Olmedo Bueno (Àrea de formació i consultoria).

Grup Motor

Dolors Vargas (Tècnica del SIAD), Núria Mariano (Responsable tècnica d'Igualtat), Omar Pradell (tècnic de joventut) i Júlia Pascual Bordas (Tècnica de gènere ACJ)

Comissió Participativa

Ajuntament de Berga, de Casserres, d'Olvan i de Puig-Reig, Comissió de Festes el Rosaret (Cercs), persones a títol individual.

I totes les persones entrevistades, les persones anònimes que han omplert els qüestionari i les persones que han participat a les sessions de formació i propostes.

4. Protocol marc

Històricament, l'espai públic, i especialment els espais d'oci nocturn, han sigut espais molt masculinitzats i tot i que cada cop hi ha més presència de dones, segueixen sent espais ocupats molt majoritàriament per homes. De la mateixa manera, queden excloses d'aquests espais les persones LGBTIQ+¹ que de diferents maneres són invisibilitzades, relegant, tant a unes com a les altres, a l'espai privat. Aquesta exclusió és en gran part moguda per la impunitat i normalització que hi ha vers les violències sexuals que pateixen dones i la LGBTIfòbia que pateixen les persones LGBTIQ+ en aquests espais, generant una falta de seguretat i la impossibilitat moure's i expressar-se'n llibertat pels espais sense por a patir violències per la seva expressió o identitat de gènere i reproduint de nou les desigualtats i violències patriarcals que es donen en altres àmbits.

8

D'aquesta manera, es torna imprescindible l'abordatge de les violències sexuals i de la LGBTIfòbia en els espais públics d'oci nocturn de manera coordinada entre tots els agents que incideixen en aquests espais. Els protocols són un instrument que busquen definir i coordinar aquesta resposta per a garantir la prevenció, atenció i recuperació de les dones i persones LGBTIQ+ que es troben o han viscut situacions de violències masclistes o tenen risc de trobar-s'hi, alhora que es volen generar sinergies entre els agents tècnics, polítics i socials que permetin abordar-ho d'una forma més integral i arribar a molta més ciutadania.

Així, aquest protocol es treballa i desenvolupa amb perspectiva feminista i des d'un enfocament interseccional i inclusiu que atenguin a les diversitats de totes les persones que participin de la festa, amb la finalitat de millorar de forma efectiva els drets i oportunitats de tothom.

¹ Lesbianes, Gais, Bisexuals, Trans, Intersexuals, Queer i qualsevol altre tipus d'orientació sexual o identitat de gènere socialment marginades i oprimides

4.1 Objectius del protocol

Objectiu general

Contribuir a generar espais d'oci nocturn segurs i lliures de violències masclistes i LGBTIfòbia, donant una resposta institucional des d'una lògica comunitària tenint en compte la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista i la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Objectius específics

- Crear una estructura i xarxa de treball entre els diferents agents locals d'una comunitat per intervenir de forma coordinada davant de situacions de violències sexuals i LGBTIfòbia ens espais públics d'oci a escala municipal, supramunicipal o comarcal.
- Construir un consens conceptual i un marc teòric feminista comú per actuar davant les desigualtats de gènere i les violències sexuals i LGBTIfòbia.
- Detectar les claus que expliquen les desigualtats de gènere, les diferents formes de violències sexuals generades i la interacció d'aquestes amb les dinàmiques d'oci actual al municipi/s i el seu entorn.
- Fomentar la legitimitat democràtica a través de crear espais de debat públic.
- Incorporar múltiples mirades per facilitar el procés deliberatiu/consultiu que contribueixi posteriorment a la validació política.
- Capacitar, sensibilitzar i implicar a tots els agents del territori (polítics, tècnics i ciutadania) en la prevenció de les violències masclistes i la LGBTIfòbia des de la corresponsabilització del desenvolupament i aplicació del protocol.
- Desenvolupar un procés d'elaboració del pla d'actuació amb metodologies participatives que apoderi i enforteixi la perspectiva de gènere entre el personal de l'administració, els càrrecs electes, les associacions i col·lectius i la població en general.
- Promoure, en especial, la participació i la presa de decisions d'aquells col·lectius de dones, feministes i LGTBIQ+ de la comarca.
- Elaborar un Protocol comarcal vers les violències sexuals en espais d'oci a través d'un procés deliberatiu amb metodologies participatives per promoure la qualitat democràtica i la transversalitat de gènere.
- Generar mecanismes, mesures i actuacions que garanteixin la prevenció, la detecció, l'atenció i recuperació de les dones i persones LGTBIQ+ en situació de violències masclistes.

- Incrementar l'apoderament de les dones i persones LGBTIQ+ en la utilització dels espais públics d'oci.
- Fomentar la transversalitat de gènere en les polítiques locals.

4.2 Metodologia

El model metodològic utilitzat té relació directa amb donar resposta als objectius específics abans esmentats amb la voluntat de construir un consens conceptual i un marc teòric feminista comú per a actuar davant les desigualtats de gènere i les violències sexuals i LGBTIfòbia, fomentar la participació democràtica a través d'espais de debat públics, per poder incorporar diferents mirades en el procés deliberatiu/consultiu per a la seva posterior validació política. Això ha implicat també formar, sensibilitzar i implicar a tots els agents del territori que han participat en aquest procés (polítics, tècnics i ciutadania) en la importància de la prevenció de les violències masclistes, patriarcals i LGBTIfòbia posant èmfasi en la corresponsabilitat del desenvolupament i aplicació del protocol.

Així mateix, s'ha procurat promoure especialment la participació i la presa de decisions de col·lectius de dones, feministes i LGBTIQ+ del territori, tenint en consideració l'important treball polític que realitzen per a erradicar les violències masclistes. A través del procés d'elaboració d'aquest protocol, es van dissenyar metodologies participatives que van haver de ser adaptades al context de pandèmia mundial a causa de la Covid-19. Malgrat les dificultats imposades per aquest context, va ser possible adaptar el procés participatiu i de recollida d'informació des d'un enfocament feminista, en el qual els aspectes qualitatius adquireixen especial rellevància perquè atorguen una major profunditat en les anàlisis i comprensió de la problemàtica de les violències sexuals en el territori. Durant el procés d'elaboració del protocol davant les violències sexuals en espais d'oci, i per a crear un espai de participació i presa de decisions directe, es van utilitzar diferents eines, espais i canals per a donar cabuda a totes les veus que poguessin ser útils per a complir amb els objectius.

Tal com s'ha esmentat, el procés d'elaboració d'aquest protocol va estar marcat per fases de treball que es desprenen dels objectius prèviament assenyalats. D'aquesta manera, la fase de contextualització, informació i sensibilització va ser clau perquè va permetre conèixer i situar-nos en el procés, identificar les necessitats i les característiques del territori, definir els principals agents així com establir els grups de treball i consensuar l'estratègia de desenvolupament.

És així, que es van desenvolupar diferents eines, espais i canals participatius que van permetre incorporar les visions del territori sobre les violències masclistes, violències

sexuals i LGBTIfòbia en els espais d'oci. Es van constituir espais de participació fonamentals per a l'abast dels objectius, tals com el grup motor, que ha estat format per personal tècnic d'igualtat i joventut del Consell Comarcal del Berguedà i que van definir les línies i metodologies, els agents clau així com la revisió i planificació del procés de diagnosi i d'elaboració del protocol juntament amb l'equip coordinador de Dones amb Empenta i diversos agents que van participar de les jornades proposades on es va intentar potenciar la participació de col·lectius i persones sensibilitzades amb la temàtica (gent jove i col·lectius feministes), així com tècniques i polítiques de la comarca i que va tenir la funció d'establir el marc teòric des del qual treballar (principis, límits i potencialitats) i les principals propostes a desenvolupar en pla d'acció, protocol i avaluació.

La següent fase va implicar el desenvolupament d'un diagnòstic territorial que ens permetés elaborar un protocol davant les violències sexuals en espais d'oci que s'ajustés a la realitat del territori. Es va plantejar com un procés sistemàtic de recollida d'informació, valoració i anàlisi d'aquesta informació utilitzant diferents eines: anàlisi documental, qüestionaris, entrevistes en profunditat i grups de discussió, aquest últim però, no es va poder dur a terme degut a la situació provocada per la Covid-19.

El procés de diagnosi es va ocupar de conèixer les dades – quantitatives i qualitatives – i especificitats de la comarca del Berguedà entorn de les violències sexuals, tant a escala general com relacionades amb els àmbits concrets dels espais d'oci i de festes. La diagnosi es va desenvolupar des d'una perspectiva de gènere en clau feminista i interseccional. És a dir, es va posar en la pràctica del procés els requeriments teòrics inclusivament propis del feminisme. Les dades obtingudes mitjançant aquest procés -i la seva anàlisi- són el punt de partida per, posteriorment, poder vincular els resultats amb les accions concretes en prevenció i sensibilització, detecció, atenció, recuperació i reparació.

La tercera fase va estar marcada per la realització d'una formació en perspectiva de gènere, violències masclistes i violències sexuals i LGBTIfòbia amb els agents clau, entès com un aspecte rellevant a l'hora de dissenyar, desenvolupar i avaluar el protocol. A causa de les dificultats imposades per la pandèmia, aquest procés es va executar de manera fusionada amb el procés de devolució dels resultats del diagnòstic territorial a càrrecs polítics, personal tècnic i ciutadania, a través de jornades online adaptant-nos a les mesures sanitàries corresponents segons marcava la situació de pandèmia. Així mateix, en una quarta fase i també en jornades online, es van treballar línies d'acció i propostes per cada àmbit d'intervenció (prevenció i sensibilització, detecció, atenció i

reparació i recuperació) a fi d'aterrar els resultats de la diagnosi a accions concretes i adaptades al territori.

Totes aquestes fases van permetre establir les bases per a la fase d'elaboració del protocol i circuit, els quals va ser redactats des de Dones Amb Empenta, recollint i treballant totes les propostes, conclusions i treball fet pels diferents espais de participació, donant coherència i uniformitat a tot el document.

Així, el present protocol inclou tots aquests continguts descrits i que són fruit del procés deliberatiu i participatiu, i que es tradueixen en la definició del circuit d'actuació. Igualment, es contempla fer una devolució a les participants del procés d'elaboració d'aquest protocol així com fer-ne difusió tant per vies informals com per xarxes socials de les entitats participants i ajuntaments de la comarca del Berguedà.

Finalment, es projecta una fase final però no menys important, que té relació amb el procés de seguiment, validació i avaluació del protocol, elements imprescindibles per a la seva contínua avaluació en relació amb l'eficàcia, efectivitat i impacte de les intervencions definides des del protocol.

12

4.3. Requisits i compromisos per implementar el protocol

Les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia que ocorren en els espais d'oci nocturn s'emmarquen en un problema estructural de relacions socials jerarquitzaes per raó del gènere, que requereixen un abordatge integral per a la seva erradicació, de manera que dones i persones LGBTIQ+ puguin viure vides lliures de violències.

Cal recordar que la legislació catalana contempla dues lleis d'interès per a aquest protocol: d'una banda la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista i, d'altra banda, la Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. És per aquesta raó, que en aquest protocol es realitzen distincions respecte als tipus d'agressions que poden sofrir persones LGBTIQ+ o persones que s'identifiquin com a dones.

D'aquesta manera, els diferents actors socials (càrrecs polítics, professionals i tècnics, i ciutadania en el seu conjunt) han d'adquirir responsabilitats per a fer front a aquesta greu problemàtica, i especialment en el que diu relació amb aquest protocol, s'han d'assumir requisits i compromisos específics per a la seva bona execució i avaluació.

D'altra banda, els compromisos adquirits es troben establerts d'acord amb diferents moments (abans, durant i després de les festes on s'apliqui el protocol), és a dir, que existeixen uns certs aspectes mínims que els ajuntaments que conformen la comarca del Berguedà i que es vulguin adherir al protocol hauran de complir amb la finalitat d'enfortir i assegurar una bona execució d'aquest protocol.

Per aquests motius, és que en aquest apartat s'assenyala una proposta de requisits mínims a complir que, a mesura que vagi passant el temps, els ajuntaments i el consell comarcal podran millorar i adaptar conjuntament amb la ciutadania i el personal tècnic referent d'aquest protocol, amb la finalitat d'anar-ne ajustant encara més el funcionament.

Compromisos per part de càrrecs electes

1. Aprovar en el Ple comarcal o municipal el Protocol davant les violències sexuals en espais públics d'oci.
2. Vetllar per la millora i ampliació del Protocol en col·laboració amb la ciutadania a través de reunions periòdiques amb el grup de seguiment del protocol.
3. Implementar les formacions mínimes establertes en aquest protocol.
4. Definir una persona referent del protocol en cada municipi i al Consell Comarcal.
5. Generar accions de comunicació que impliquin la difusió d'aquest protocol cap a la ciutadania.
6. Promoure la participació d'entitats i col·lectius diversos, en especial d'aquells que tinguin a veure amb la temàtica abordada per aquest protocol (feministes, LGBTQ+,...).
7. Promoure la implicació de tota la ciutadania en termes de corresponsabilitat social per a l'erradicació de les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia.
8. Tenir en compte la perspectiva interseccional i la diversitat present en la ciutadania en el moment de desenvolupar accions relatives a l'execució i avaluació d'aquest protocol.
9. Crear una Comissió de Seguiment comarcal amb representants dels municipis adherits per avaluar l'execució del protocol i millorar-lo en el que es requereixi.
10. Aportar una partida econòmica del pressupost anual per a comptar amb els recursos necessaris per a la implementació del protocol.

D'altra banda, s'estableixen uns certs compromisos mínims que altres actors de la part social-comunitària han de complir en coherència als principis i actuacions definides en aquest protocol i que són igualment rellevants per a una execució favorable d'aquest protocol respecte a la implementació, formació o coordinació.

Compromisos per part d'entitats organitzadores de festes populars

1. Adherir-se al protocol.
2. Rebre la formació corresponent a càrrec del Municipi o Consell Comarcal sobre els continguts del protocol.
3. Rebre la formació per aquelles persones que siguin agents detectors.
4. Implementar el protocol en els actes que organitzin.
5. Donar a conèixer l'existència i compromisos del protocol a les persones contractades externes a l'entitat i l'ens públic.

Compromisos per part d'artistes, personal extern contractat i voluntariat durant la festa

1. Conèixer l'existència d'aquest protocol.
2. Comprometre's a no promoure ni difondre missatges ni actituds masclistes ni LGBTIfòbiques.
3. Comprometre's a fer cas a les indicacions de les persones de l'organització referents del protocol.

Compromisos per part de les empreses de seguretat privada

1. Estar adherides al Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya per a poder ser contractats.
2. Obligatorietat de fer la formació del protocol abans de la festa.
3. Estar en coneixement d'aquest protocol.

4. Estar en coordinació amb la persona referent del protocol durant el desenvolupament de la festa.

Finalment, és rellevant que s'assumeixin els següents principis per a l'organització d'espais d'oci nocturn públics, i que es troben relacionats amb les legislacions catalanes que promouen l'erradicació de les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia.

- ❖ **Promoure espais segurs i de llibertat per a totes les persones:** Els espais d'oci nocturn públic s'han de realitzar des de valors com el respecte, la solidaritat i el suport mutu. Totes les persones són responsables de cuidar i promoure aquests valors.
- ❖ **Corresponsabilitat entre totes les persones i rebuig col·lectiu a les agressions que es cometin:** Promoure la presa de consciència respecte de la corresponsabilitat que implica erradicar les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia. Totes les persones són agents actius al moment de detectar aquestes situacions de violència. De la mateixa manera, les respostes davant aquestes violències han de ser fermes, contundents però per sobretot col·lectives entorn del seu rebuig. Mai s'han d'admetre missatges ni actituds que culpabilitzin a les persona que pateixen les agressions.
- ❖ **Atenció prioritària:** La prioritat de l'atenció i contenció estarà enfocada en les persones agredides, especialment quan siguin dones i persones LGBTIQ+.

4.4 Aproximació a les violències sexuals i LGBTIfòbiques en contextos d'oci

Les violències masclistes i la LGBTIfòbia que es donen en una situació determinada són contingents amb el context social i històric, i estan al servei dels interessos del poder i de la dominació que travessen tota condició social i cultural. S'utilitzen freqüentment per controlar, dominar i sotmetre persones i grups socials. Les violències s'exerceixen a través de diferents manifestacions, sigui a nivell simbòlic, psicològic o físic, entre d'altres. Mitjançant diferents formes de violència s'ha impedit a moltes persones poder exercir els seus drets, imposant i limitant l'elecció de formes de vida, la llibertat de moviments i la lliure expressió.

Cal destacar que les violències i els sistemes d'opressió no operen de manera individual, i no responen a una sola dimensió, per això, per al seu abordatge és important tenir una mirada interseccional que no només centri l'atenció en l'eix gènere, sinó que vegi les seves complexes interaccions amb altres factors com la raça/racialització, ètnies, classe, dissidències de sexe/gènere, etc. Així, proposem una mirada interseccional que entengui la diversitat d'experiències de ser dona o persona LGBTIQ+ i les seves coexistències, només així els moviments feministes, i la societat en el seu conjunt, tindran una mirada més àmplia sobre com raça i classe donen forma a l'experiència de vida de les dones/persones LGBTIQ+, en interacció amb el gènere, desestabilitzant el supòsit que les dones/persones LGBTIQ+ som un grup homogeni, i mostrant les diferents violències a les quals estem exposades.

Moltes persones hem patit o podem patir molts tipus de violències al llarg de la nostra vida: per motius de gènere, de classe, de procedència, d'opció sexual, etc. Apareixen en qualsevol àmbit de la nostra vida i per part de qualsevol persona que es trobi en una situació de poder estructural sobre altra. El poder està allà on la força no és necessària, i on donen determinades situacions que es permeten sense generar cap conflicte visible ni previsible. I és el que passa amb les agressions que es produeixen en els suposats espais de confiança i on també es produeix la violència sexual de manera normalitzada, privada i invisible.

En els espais d'oci nocturn moltes dones han presenciat comentaris sexuals incòmodes per part d'homes, justament un tipus de violència simbòlica moltes vegades normalitzada en la cultura. En aquest context, es poden donar agressions masclistes, que poden ser físiques, verbals, psicològiques, etc., exercides sobre una persona per motius de gènere, orientació sexual, aspecte físic amb relació als estàndards estètics.

La Llei 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista defineix les diverses formes de violència contra les dones. En la següent taula expliquem en què consisteixen cadascuna i algun exemple de com s'expressen.

Formes de violències masclistes	Exemple
Violència física: acte o omisió de força contra el cos d'una dona, que li produeixi o li pugui produir una lesió física o un dany.	-Colpejar -Ús de la força física com empènyer o estrènyer amb força -Assassinat
Violència psicològica: conducta que produeixi patiment a una dona per qualsevol que en limiti l'àmbit de llibertat (amenaces, humiliació, vexacions, coerció verbal, etc.).	-Cridar per obtenir la raó -Menystenir -Ridiculitzar totes les opinions de l'altra persona.
Violència sexual i abusos sexuals: acte de naturalesa sexual no consentit per una dona, independentment que la persona agressora pugui tenir amb ella una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.	-Violació -Assetjament sexual -No respectar un “no”, un límit. -Tocaments no desitjats -Magrejos
Violència econòmica: privació intencionada i no justificada de recursos i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.	-Control dels diners -Coartar la independència econòmica

La normativa també fa referència als àmbits en els quals es produeix la violència:

Àmbit	Definició
Àmbit de la parella	La persona agressora és o ha estat el cònjuge de la víctima o hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.
Àmbit familiar	La persona agressora és membre de la mateixa família que la víctima (s'exclou la violència perpetrada en l'àmbit de la parella).
Àmbit laboral	La violència s'exerceix dins del centre de treball i durant la jornada laboral. També es pot produir fora del centre de treball i de l'horari laboral si té relació amb la feina. Inclou l'assetjament per raó de sexe i l'assetjament sexual.
Àmbit social o comunitari	Agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic i explotació sexual de dones i nenes, mutilació genital femenina, matrimonis forçats, violència derivada dels conflictes armats o violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones.
Altres àmbits	Formes de violència anàlogues que lesionen o poden lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

Si bé totes les persones som possibles víctimes, a vegades entren en joc altres opressions no relacionades exclusivament amb el gènere, que posen a les dones en un risc major, per exemple aquelles dones migrants i/o racialitzades que caben dins dels estereotips exòtics i hipersexualitzats de la diferència. A més, moltes vegades, la barrera idiomàtica i cultural impedeix que aquestes dones puguin tenir l'accés adequat als serveis d'atenció que es presten per a tota la resta de la població. Aquestes conductes actuen com a tractaments diferencials d'una persona a causa de la seva pertinença o adscripció de gènere. Altres exemples els podem veure en les experiències de violències masclistes que viuen les dones lesbianes, on en la majoria dels casos pateixen una doble discriminació, per ser dones i a més per estar fora de l'heteronormativitat.

El mateix passa amb casos de diversitat funcional, on aquest fet es constitueix com un eix d'opressió, vulnerabilitat, que s'intersecciona amb la variable de gènere portant-nos a situacions de violència molt específiques.

18

Per altra banda, la persona assetjadora pot ser un company o qualsevol persona que es trobi en el context (domèstic, laboral, públic, privat, conegut, desconegut, etc.), atès que totes les persones podem traspasar els límits d'altres persones i no admetre-ho. El patriarcat és un sistema de poder on la socialització masculina té el privilegi, així doncs, la majoria d'agressions es produeixen sobre les dones i altres identitats de gènere no hegemòniques i son exercides per homes.

Violències masclistes

La comprensió de les violències contra les dones ha estat abordada des de diferents àmbits, així, el dret internacional ha assenyalat, a través de diversos organismes de Drets Humans com ara Nacions Unides (ONU), Organització Mundial de la Salut (OMS) o bé la Unió Europea, que la violència contra les dones és un problema de salut pública i una pandèmia per les diferents manifestacions que aquesta té, així com per les elevades taxes de violències a les quals són sotmeses les dones al voltant del món.

L'ONU, a la seva resolució 48/104 de 1993, va definir la **violència contra les dones** com *"tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o sofriment físic, sexual, o psicològic per a la dona, així com les amenaces de tals actes, la coacció o la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeix a la vida pública com a la vida privada"*.

A l'Estat espanyol s'utilitza el concepte de **violència de gènere**, definit a la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de gènere, *"com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de*

poder dels homes sobre les dones, exerceixen sobre aquestes els qui siguin o hagin estat els seus cònjuges o els qui estiguin o hagin estat lligats a elles per relacions similars d'afectivitat, fins i tot sense convivència." Com veiem, es defineix com a violència de gènere, des d'una vessant jurídica, només aquella que es dona en relacions sentimentals i d'afectivitat en parelles.

Per altra banda, al 2008, el Parlament Català va aprovar la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del Dret de les Dones a Eradicar la Violència Masclista. Aquesta llei catalana defineix la **violència masclista** en el seu article 3 com *"la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat"*.

19

Aquesta última definició sobre violències masclistes que atorga la llei catalana és rellevant ja que permet una visió més profunda sobre aquesta mena de violències, les quals tenen les seves manifestacions més enllà del marc de la parella, posant l'accent en com aquestes poden succeir eventualment en qualsevol espai (privat o públic), i que al mateix temps, inclou manifestacions complexes que en alguns casos podrien ser més invisibilitzades donada la seva normalització. La llei es fonamenta amb la necessitat de les dones de viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i tota mena de discriminacions. Així, la llei amplia el concepte jurídic de violència de gènere de la Llei estatal 1/2004 estenent els àmbits on es dona la violència: àmbit familiar, de la parella, laboral i social o comunitària; així com també amplia la seva tipologia a la violència econòmica i la sexual, a més de la física i psicològica.

La llei 5/2008 també defineix sis àmbits d'acció en els que cal actuar per l'erradicació de la violència contra les dones i que hem utilitzat en aquest protocol com a esquema a l'hora de fer i ordenar les línies d'acció i propostes:

- Prevenió: El conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable.
- Sensibilització: El conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'erradicació de la violència masclista

- **Detecció:** La posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.
- **Atenció:** El conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar, i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació.
- **Recuperació:** L'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.
- **Reparació:** són el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

Violències sexuals

Tenint com a marc general les conceptualitzacions sobre violències masclistes, és necessari assenyalar les definicions de les violències sexuals, que es constitueixen com el focus del problema a abordar en aquest protocol. D'una banda, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) ha establert que la violència sexual es comprèn com "*tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per a comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant coacció per una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball*" (OMS, 2011).

D'altra banda, la Llei Catalana 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, en l'article 4, estableix que la violència sexual és una forma de violència masclista que es comprèn com a "*qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, intimidació, prevalença o manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu*".

Aquesta llei assenyala que les violències sexuals, enteses com a manifestacions de les violències masclistes, poden ocórrer en diferents àmbits, així, en el article 5 estableix

els àmbits de la parella, familiar i laboral, així com als àmbits social o comunitari, que entre les seves manifestacions inclou les agressions sexuals que *"consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar del mateix"* i l'assetjament sexual.

LGBTIfòbia

Per parlar de LGBTIfòbia, hem d'entendre que vivim en un sistema cisheteropatriarcal², on la societat en què vivim està estructurada a partir d'un binarisme de gènere, basat en la idea que home i dona són les úniques possibilitats d'expressió de gènere que existeixen. Aquests són una construcció social on el "sexe biològic" és definit erròniament com una identitat de gènere, sobre la qual se sustenta aquest sistema.

Aquest dualisme també serveix per establir les categories i rangs de privilegi que conformen el sistema cisheteropatriarcal. Aquelles persones amb més privilegi són les que sustenten i perpetuen la norma cisheteropatriarcal, mentre que les que compten amb menys privilegi són subjectes més exposats a les violències que condemnen la no-cisheteronorma.

Així doncs, en aquest sistema es creen i sustenten relacions de poder basades en desigualtats i opressions associades a col·lectius oprimits, és a dir, amb menor poder i privilegi (trans, persones no heterosexuales i dones). A més, aquestes relacions de poder limiten la llibertat de les persones i afecten a tot el conjunt de la població, creant una problemàtica social i no sols per a aquells que formen part dels grups menys privilegiats. També es defineixen les normes de comportament, així com la normalitat i la patologia, i en conseqüència exclou i castiga socialment a les persones que se surten de la norma.

Així doncs, la LGBTIfòbia són aquelles violències o agressions cap a les persones que no encaixen a la cisheteronorma ni als rols i estereotips de gènere.

Violències sexuals i LGBTIfòbia en espais d'oci

Tenint en compte l'anterior, les violències sexuals i la LGBTIfòbia en espais d'oci són aquelles que es donen, precisament, en espais de festa i d'oci nocturn. Segons dades

² Concepte que se utilitza per referir-se a un sistema sociopolític en que l'home, l'heterosexualitat i les persones cis tenen supremacia sobre altres gèneres, orientacions sexuals i identitats de gènere.

de l' "Enquesta de violència masclista de Catalunya 2016" publicada pel Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, un 36% de les violències sexuals fora de l'àmbit de parella, es donen en llocs d'oci i un 32% en espais públics.

Les violències sexuals poden adoptar diferents formes, tals com:

- Mirades sexuades no desitjades
- Comentaris sexuals no desitjats o masclistes
- Invasió continuada de l'espai vital
- Tocaments puntuals o continus no desitjats
- Exhibicionisme
- Acorralaments o insistència en una petició
- Agressió sexual
- Violació amb intimidació i/o violència física

22

A més, en els espais d'oci, moltes vegades ocorren altres tipus de violències sexuals a nivell més simbòlic, com la mercantilització del cos sexual de les dones o la culpabilització de les dones per la violència rebuda.

Així mateix, la LGBTIfòbia poden materialitzar-se en:

- Comentaris LGBTIfòbics
- Bromes de mal gust o rialles
- Insults i agressions verbals
- Amenaces, intimidacions i humiliacions
- Agressions físiques o sexuals

També cal destacar que els contextos d'oci festiu i sobretot nocturn, es conceben com espais on la idea del "tot s'hi val" i "són coses que passen" fan que s'extenguin i es normalitzin les violències sexuals i la LGBTIfòbia. La responsabilitat es dilueix a través del contextos grupals i de consum. A més la droga més present en situacions de violència sexual és l'alcohol que pot reduir i fer desaparèixer la capacitat de reacció de la persona agredida i, per l'altra banda, pot actuar com a desinhibidor i facilitador per a la persona potencialment agressora, també cal tenir en compte que hi ha una tendència en situar el detonant de la violència sexual en la substància i no en la subjectivitat i en el marc social sexista, justificant el comportament de l'agressor.

Interseccionalitat

La interseccionalitat com a teoria sorgeix a partir de les aportacions desenvolupades per les feministes negres en el context estatunidenc en els anys 70, mitjançant la qual

aprofundeixen en l'anàlisi de les experiències entorn del gènere, emfatitzant en què aquestes experiències d'opressió han de ser necessàriament llegides en la seva interacció amb altres eixos d'opressió com un aspecte important per a la comprensió de les diferents experiències d'opressió que viuen les dones al voltant del món en funció d'aquestes interaccions. Per exemple, si una forma de violència contra les dones té a veure amb la sexualització dels seus cossos, en el cas de dones amb corporalitats no hegemòniques (dones afrodescendents, llatinoamericanes, indígenes, asiàtiques, entre altres) solen ser objecte d'estereotips i de la exotització dels seus cossos donats els sistemes d'opressió i com aquests operen sobre les seves característiques físiques, orígens nacionals ètnics, o raça.

Per tant, la interseccionalitat és un concepte clau a l'hora de desenvolupar protocols i polítiques públiques amb perspectiva de gènere. Es tracta d'un marc d'anàlisi on s'integren les diferents dimensions i eixos d'opressió que afecten als individus. Aquesta mirada inclou les relacions de poder de manera àmplia, per a entendre les diferents opressions que poden patir les diferents dones i persones LGBTIQ+. Així, en cadascuna de nosaltres conflueixen diferents eixos que defineixen la nostra identitat i que alhora en situen a algunes en una posició de més privilegi, i a unes altres, en una situació de més opressió.

Així, la interseccionalitat ens permet entendre la diversitat d'experiències de ser dona i/o persona LGBTIQ+ i, com en els casos de les violències patriarcales, també influeixen altres eixos com l'origen ètnic o nacional, la raça, la classe, l'edat o la religió, entre d'altres.

4.5. Conclusions de la diagnosi

Dins del procés de diagnosi de la Comarca del Berguedà (veure annex 1), s'ha recollit una molta informació valuosa que ens parla sobre les principals preocupacions i sobre la percepció i la realitat del municipi en matèria de violències sexuals i la LGBTIfòbia. Aquests principals resultats parlen de necessitats, són producte del procés de recollida d'informació mitjançant les diferents metodologies descrites en l'apartat metodològic d'aquest protocol, i alhora ens lliuren les primeres línies per a poder desenvolupar el circuit d'acció que presentem a continuació. Així mateix, es presenten aquests resultats diagnòstics de la comarca del Berguedà d'acord amb els àmbits d'acció (definitos anteriorment en el marc teòric): *prevenció i sensibilització, detecció, atenció i recuperació i reparació*.

En primer lloc, respecte de la **prevenció i sensibilització** a través de campanyes, xerrades o tallers, es detecta que aquestes es troben més enfocades en la sensibilització que en la prevenció de les violències masclistes, i igualment, que

aquestes campanyes es troben d'alguna manera **centralitzades** en l'administració del consell comarcal i Ajuntament de Berga. En aquest sentit, es planteja com a nus que no tots els municipis compten amb recursos i/o estructura tècnica per a treballar en aquest àmbit, com per exemple, la falta d'àrees d'igualtat en alguns municipis que efectivament puguin establir aquest tipus de mesures per a l'abordatge de les violències de gènere. D'acord amb això, es deixa de manifest en termes de propostes la necessitat de **generar processos de formació** a les persones que conformen els ens, atès que es constitueixen com a agents rellevants de cara al treball amb la ciutadania en general. En complement a aquesta idea, s'erigeix com una proposta rellevant la creació de xarxes de serveis que treballin de manera coordinada i que proveeixin d'informació i ajuda a les dones respecte de prevenció, sensibilització i resposta a les violències masclistes.

En relació amb la **prevenció** en els àmbits d'oci nocturn, és possible assenyalar que si bé s'identifica l'existència de dispositius de prevenció i sensibilització, igualment **persisteix la sensació d'inseguretat en els contextos de festa**, on unes certes característiques concretes dels municipis poden arribar a dificultar la seguretat i el control durant i posterior al desenvolupament de les festes, com per exemple el cas de la Patum. No obstant això, cal assenyalar que es reconeix que independentment dels espais i les seves condicions, les agressions masclistes hi poden ser igual, de manera que en termes de necessitats, es tornen imprescindibles els **processos de sensibilització a la ciutadania** tenint en compte la rellevància del rol que aquesta pot complir en els processos de transformació social i cultural, i per tant, en l'erradicació de les diferents formes de violència que s'exerceixen contra les dones i identitats de gènere diverses. Algunes de les propostes esbossades d'acord amb aquests temes, tenen a veure amb poder treballar la promoció d'hàbits responsables, especialment enfocats a reduir el consum d'alcohol. Al seu torn, s'esmenta com un aspecte important a considerar en la planificació de les festes, dissenyar recorreguts que puguin connectar les zones d'oci amb les d'estacionaments, així com també millorar la visibilitat i la il·luminació.

En el cas de la prevenció a la ciutadania organitzada i no organitzada, la percepció que es té en relació a la seva actuació davant les violències masclistes és que aquesta és més passiva, i que per tant, **falten més nivells d'implicació**, és a dir, que es requereix reforçar el compromís social i col·lectiu que representa identificar les violències masclistes com un problema de caràcter social i no privat. D'aquesta manera, s'ha assenyalat que és rellevant poder **incloure a la ciutadania**, promovent la seva participació activa en els processos de prevenció i sensibilització, en la presa de

decisions respecte d'aquests àmbits, i finalment, en la creació d'espais de treball conjunt entre la ciutadania i l'administració.

Finalment, en l'àmbit de la prevenció i sensibilització des dels processos de formació, s'ha esmentat que en general una de les preocupacions la constitueix justament **la falta de formació dels professionals dels diferents ajuntaments** (a excepció de Berga). S'emfatitza en la necessitat de formació a dispositius de cossos policials, guàrdies de seguretat, i personal de les barres. Es destaca la necessitat de fer pedagogia, i educar per a la identificació d'aquesta mena de conductes per a evitar la seva naturalització.

En relació al bloc de **detecció** de les agressions, s'esmenta que aquestes es produeixen en els diferents municipis, la qual cosa es constitueix com un punt de partida en l'abordatge d'aquesta mena de violències. S'esmenta que existeixen unes certes mancances entorn a les maneres de **registrar aquest tipus d'agressions**, on la falta d'un registre unificat i oficial al voltant d'aquestes violències obstaculitza un coneixement més global i pertinent sobre aquesta problemàtica en els diferents territoris. De la mateixa manera, es destaca la necessitat de fer formació sobre les diferents manifestacions que poden tenir les violències masclistes, ja que algunes d'aquestes es troben naturalitzades i per tant no es detecten com a tals.

Pel què fa el bloc **d'atenció** (circuit i resposta davant l'agressió), en la diagnosi es destaca que, si bé es coneixen les diferents vies establertes des de l'administració per a l'atenció d'aquesta mena de violències, existeix una preocupació entorn de la **coordinació i actuació entre aquests agents**. D'aquesta manera, preocupa que en algunes circumstàncies es donen **agressions que no tenen respostes adequades**, i que per tant, és una necessitat la formació dels agents així com la millora en termes de coordinació institucional. Una proposta concreta sobre aquest tema és la definició d'un circuit d'atenció unificat on tots els agents puguin atorgar una resposta adequada, que incorpori tant a la ciutadania, en general, i a joves com a agents clau, en particular. Es proposa que aquestes respostes tinguin un caràcter pedagògic i no coercitiu, responent més, en aquest sentit, a un enfocament feminista.

Finalment, sobre el bloc de **recuperació i reparació**, s'identifiquen els diferents serveis especialitzats d'atenció, així com també l'existència de col·lectius que de manera organitzada lliuren atenció en aquestes matèries. No obstant això, es destaquen com a preocupació la **falta d'informació i concreció de les funcions i objectius dels diferents serveis**, i especialment el rol que compleixen en funció de les violències sexuals i el seu procés de recuperació i reparació. S'estableix la necessitat que aquests serveis puguin treballar de manera inclusiva amb les comunitats migrants. D'altra

banda, s'esmenta la necessitat de millorar alguns aspectes com ara la **creació d'espais anònims** en l'espera de l'atenció de manera que es pugui resguardar més la confidencialitat d'aquest complex procés.

D'aquesta manera, els resultats del diagnòstic permeten reafirmar la necessitat d'atorgar un abordatge de caràcter públic a aquests tipus de violència que es troben arrelats en els marcs referencials del conjunt de la societat, la qual cosa, al seu torn, permetria avançar en termes d'assumir una responsabilitat social col·lectiva entorn de les violències per raó de gènere. Sobre aquest tema, la participació de diferents actors socials, tant des de l'àmbit polític, administració pública (polícies i professionals de la salut, especialment), agents socials, organitzacions de la societat civil i, fins i tot, ens privats, s'erigeix com un aspecte fonamental per a una favorable aplicació de protocols de prevenció de la violència.

26

Així, aquest protocol és torna una eina imprescindible per a la prevenció de la violència masclista. Aquest proporciona les premisses i eines necessàries per a la prevenció i abordatge d'agressions que es puguin produir en els espais de oci nocturn. La implementació del protocol es dona en tots els espais físics que ocupen las festes, així doncs, el seu objectiu és abordar qualsevol tipus d'agressió masclista i LGBTIfòbica que es produeixi dins el l'espai de festa. Parlar de l'abordatge de qualsevol tipus d'agressió vol dir atendre a totes les persones que es trobin en les festes, és a dir, tant al públic, com als i les artistes, a les persones de l'organització i a d'altres participants.

4.6. Implementació del protocol

En els següents apartats definirem els actors que es responsabilitzaran de l'execució del protocol, així com els rols i responsabilitats que cadascun d'aquests tindrà en la seva aplicació i avaluació. Per altra banda, les accions, per àmbits d'acció, suggereixen diferents responsabilitats tan polítiques, tècniques i ciutadanes que en facilitaran el desenvolupament.

La coordinació entre els diferents agents implicats en l'aplicació del protocol és un element que ha sorgit de manera transversal en el procés d'elaboració d'aquest protocol, on diverses veus (polítiques, tècniques i ciutadanes) han emfatitzat en aquest punt com una necessitat imperiosa per a fer front a les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia en els espais públics d'oci. Per tant, els actors que generalment participen i poden interactuar durant el desenvolupament dels espais públics d'oci, els seus rols i responsabilitats per a implementar el protocol es descriuen a continuació, i també es detallen, seguidament, les línies d'acció i les accions en cada àmbit, així com el circuit específic.

Actors, rols i responsabilitats

Referent del protocol	
Rol	Representant tècnica de l'ajuntament i/o Consell Comarcal (igualtat/ joventut) encarregada de dur a terme la coordinació entre les entitats i l'administració i la implementació dels diferents compromisos i responsabilitats adoptats en el protocol.
Responsabilitats	1. Donar compte a l'administració de les accions i dels compromisos que s'executin en la implementació del protocol. 2. Orientar en com implementar altres accions de caràcter més específic, així com avaluar l'execució d'aquelles accions suggerides cap als municipis i que no es troben en el marc d'acció del protocol.

Administració pública	
Rols	Té la responsabilitat de liderar la implementació del protocol.
Responsabilitats	1. Garantir la implementació d'aquest protocol, i dur a terme les accions definides en cada àmbit d'acció així com també del procés de seguiment i avaluació del protocol. 2. Definició de la comissió de seguiment i d'un referent del protocol en el Consell i en els municipis.

Persones i entitats que formen part de la festa	
Rols	Les persones i entitats que formen part de l'organització de la festa participen activament i per tant tenen responsabilitat a brindar suport per a la implementació del protocol.
Responsabilitats	1. Rebre una formació prèvia en violències masclistes, sexuals i LGBTIfòbia, i sobre els continguts del protocol i el circuit definit. 2. Lliurar informació sobre l'existència d'aquest protocol, sobre els punts d'atenció així com de l'existència de serveis especialitzats d'atenció. 3. Donar suport a la detecció de situacions de violència masclista i sexual i LGBTIfòbics que es puguin produir, sol·licitant la intervenció dels agents d'atenció si és necessari o bé

	acompanyant a la persona que ha patit l'agressió al punt d'atenció.
--	---

Personal contractat per al punt d'informació i d'atenció	
Rol	Atendre les necessitats que arribin al punt i informar. Tenir formació especialitzada en temàtiques de gènere, violències masclistes, violències sexuals i LGBTIfòbia, idealment des d'una perspectiva que incorpori la interseccionalitat.
Responsabilitats	1. Informar i sensibilitzar a les persones que s'acosten al punt sobre les violències masclistes i LGBTIfòbia, l'existència del protocol, el funcionament del dispositiu d'atenció davant una agressió i els serveis d'atenció especialitzada existents al territori. 2. Coordinar-se amb la resta d'agents de la festa (organització, seguretat, barres,..).

Parelles itinerants	
Rol	Donar suport al punt d'atenció i informació, i al mateix temps aconseguir arribar a més gent i tenir més impacte.
Responsabilitats	1. Informar i sensibilitzar a les persones que hi ha a la festa sobre les violències masclistes i LGBTIfòbia, l'existència del protocol, el funcionament del dispositiu d'atenció davant d'una agressió i els serveis d'atenció especialitzada existents. 2. Detectar situacions on s'estigui produint una agressió i actuar d'acord amb el circuit d'aquest protocol. 3. Acompanyar a la persona agredida i oferir-li l'espai de seguretat.

Personal de seguretat i emergències	
Rol	Serveis de policia o guàrdia local, Mossos d'Esquadra, emergències sanitàries i seguretat privada han de vetllar per la seguretat de la festa, en coordinació amb la resta d'agents.
Responsabilitats	1. Garantir la seguretat de totes les persones que participen de l'espai d'oci. 2. Rebre una formació obligatòria de la implementació del protocol, coordinar-se amb les entitats, persones a càrrec de l'organització, ajuntament i dispositiu. 3. Donar atenció i suport en els casos en què es requereixi.

	4. Derivar els casos que puguin ser atesos des del dispositiu de la festa.
--	--

Ciutadania	
Rol	Participar activament en el desenvolupament de les festes. A través de les campanyes de sensibilització s'emplaçarà a que totes les persones assumeixin una responsabilitat social i col·lectiva per a promoure espais de festa respectuosos, lliures, i que rebutgin les diferents manifestacions de violències masclistes i LGBTIfòbia.
Responsabilitats	1. Rebre formació i treballar la sensibilització en matèria de violències masclistes i LGBTIfòbia. 2. Detectar situacions de violència masclista o LGBTIfòbia. 3. Informar-se sobre el protocol i donar suport en la seva aplicació.

Prevenció i Sensibilització

Descripció
Accions que tenen com a finalitat prevenir i sensibilitzar entorn de les violències masclistes, sexuals i la LGBTIfòbia en els contextos d'oci. Es proposa com a enfocament transversal que totes aquestes accions incloguin una perspectiva de corresponsabilitat (política, tècnica i ciutadana) per a fer front a aquestes violències i que hi hagi un posicionament ferm de rebuig cap a elles.
Objectius
✓ Visibilitzar la realitat de les violències masclistes i de la LGBTIfòbia en els espais d'oci.
✓ Sensibilitzar a la població sobre aquesta mena de violències i reduir els factors de risc.
✓ Donar a conèixer el protocol, les seves mesures i els serveis d'atenció a disposició.

Línia d'acció	Accions	Responsable
Coordinació i implementació del protocol	Crear una comissió d'igualtat amb algun referent de cada Ajuntament (polítics i/o tècnics) i fer una formació prèvia a les festes a aquests referents	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB
	Assignar i formar a agents d'igualtat a cada municipi per assegurar un treball	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB.

	constant amb perspectiva de gènere en el marc de l'oci.	
	Elaborar i facilitar als ajuntaments uns criteris bàsics per al desenvolupament d'unes festes no sexistes.	Comissió d'Igualtat

Línia d'acció	Accions	Responsable
Formació sobre violències sexuals i LGBTIfòbia en espais d'oci	Formar a persones joves perquè siguin elles les facin la sensibilització en relació a la prevenció de les violències masclistes i puguin ser també agents detectors.	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB.

Línia d'acció	Accions	Responsable
Campanyes de sensibilització i prevenció en l'àmbit de les violències sexuals i LGBTIfòbia	Treballar per millorar l'abast de les campanyes a ciutadania major de 30 anys.	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB.
	Treballar perquè les campanyes arribin a la gent jove a través dels instituts, xarxes socials, <i>influencers</i> del territori, etc.	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB.
	Emmarcar durant tot un any les campanyes del 8M, 28Maig i 25N, dins de les violències sexuals	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB.

Línia d'acció	Accions	Responsable
Comunicació i difusió d'activitats i serveis	Difusió i promoció de l'APP del SIAD on es podran consultar les accions, activitats i serveis relacionats amb l'abordatge de les violències masclistes.	Consell Comarcal del Berguedà

Detecció i Atenció

Detecció

El conjunt de mesures d'aquest àmbit busca detectar a temps possibles casos de violència sexual i promoure la presència de més agents detectors itinerants a la nit. La detecció va molt lligada a la prevenció i sensibilització, ja que necessita la formació i sensibilitat de tots els actors.

- Objectius**
- ✓ Detectar casos en que s'estiguin produint agressions
 - ✓ Fomentar les figures d'agents de detecció i els espais de seguretat
 - ✓ Generar dades que es puguin centralitzar i explotar per l'obtenció de coneixement de la realitat existent.

Atenció

El conjunt de propostes d'aquest àmbit van a línia de definir el dispositiu d'actuació que s'aplicarà davant violències masclistes i LGBTIfòbia en espais d'oci. Implica la definició dels diferents agents que conformaran el circuit, com ara punts d'informació, punts d'atenció, agents itinerants, agents de suport, entre altres. D'altra banda, estableix els principis d'actuació davant situacions de violència amb èmfasi en la persona que ha patit l'agressió.

Objectius

- ✓ Establir un circuit per a l'atenció de violències masclistes, sexuals i LGBTIfòbics en espais d'oci.
- ✓ Definir els rols de cada agent, entitat, persones involucrades en l'aplicació del protocol.
- ✓ Establir els principis d'actuació davant la persona agredida des d'un enfocament de gènere.

Línia d'acció	Accions	Responsable
Promoure i implementar els Punts Liles	Formar a persones de la comarca per portar els Dispositius de Nit (Punts Lila, o altres) i no externalitzar el servei contractant a entitats de fora.	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB.
	Establir uns criteris clars d'actuació i recollida de dades per tots els Dispositius de Nit (Punts Lila o altres)	Ajuntaments, amb l'impuls del CCB.

Línia d'acció	Accions	Responsable
---------------	---------	-------------

Informar sobre l'atenció durant la festa	Fer recordatoris al llarg de la festa de la condemna sobre les violències masclistes i informar del Dispositius de Nit (Punts Lila o altres).	Consell Comarcal del Berguedà i Ajuntaments
--	---	---

Recuperació i reparació

Descripció
En aquest apartat es presenten les propostes que busquen millorar la informació sobre els serveis especialitzats per a la recuperació i reparació de dones víctimes de violència masclista i de persones que han patit LGBTIfòbia.
Objectius
✓ Fomentar la coordinació entre serveis socials, centris educatius i equipaments municipals.
✓ Millorar la informació cap a la ciutadania sobre els serveis especialitzats per a la recuperació de dones supervivents de violència masclista i persones que pateixen LGBTIfòbia.

Línies d'acció	Accions	Responsable
Reforçar i donar a conèixer els circuits d'atenció i recuperació	Aprofitar els recursos ja existents de unitats i professionals coneixedors del circuit per traslladar aquesta informació a la ciutadania.	Consell Comarcal del Berguedà
	Apropar els recursos existents a la població jove a través dels dispositius de nit i dels tallers que es fan als centres educatius.	Ajuntaments Consell Comarcal del Berguedà
	Apoderar al personal tècnic (Serveis Socials, Joventut) que disposen de la informació del funcionament dels circuits d'atenció, per tal de fer arribar el coneixement d'aquest circuit a altres agents, com ara càrrecs electes..	Ajuntaments Consell Comarcal del Berguedà

Línies d'acció	Accions	Responsable
Fer accions públiques per la visibilització i la reparació	Crear un llistat de criteris d'intervenció per tenir una resposta comunitària i local. Per exemple: Lectures de manifestos, parar la música en un concert,...	Comissió d'igualtat Consell Comarcal

Circuit específic del protocol

a. Principis d'actuació

Atenció prioritària a la persona agredida

En primer lloc, és necessari centrar-se en la persona agredida, que rebi una atenció adequada a la situació que ha viscut, on l'assertivitat i l'acompanyament emocional són indispensables per a no generar més victimització, en la mesura en què les condicions ho permetin, oferir a la persona agredida un espai segur. Igualment, assegurar-se que la persona agredida no quedi sola tret que així ho sol·liciti. Així mateix, és fonamental generar un abordatge amb la persona agredida que no centri el focus d'atenció en la denúncia i persecució de l'agressor.

Considerar la importància de les decisions de la persona agredida

34

És rellevant evitar un abordatge que situï a la persona agredida des d'una perspectiva passiva sobre la situació de violència que ha patit. D'aquesta manera, és important promoure la presa de decisions de la persona agredida de manera informada, per tant l'assessorament i acompanyament són molt necessaris perquè la persona pugui destriar sobre els passos a seguir (o no) en funció de les accions definides en el circuit.

Posicionament de rebuig a l'agressió i a l'agressor

És important demostrar una actitud que reforci que aquest tipus de violències masclistes i LGBTIfòbia constitueixen atropellaments als drets de les dones i persones LGBTIQ+. Moltes vegades es produeixen tipus de violència masclista i sexuals que es troben normalitzades, i per tant, aquesta actitud de rebuig permet visualitzar que aquests actes són formes de violència. En cap cas s'han de fer demostracions de complicitat amb l'agressor.

Evitar comentaris estereotipats

La interseccionalitat ens permet unes certes pautes d'orientació a tenir en compte per a l'atenció de violències masclistes i LGBTIfòbia, quan aquestes ocorren a persones que són part de col·lectius que es troben en condicions de més vulnerabilitat social i cultural. En aquest sentit, és important evitar realitzar comentaris estereotipats o que fonamentin aquest tipus de violències segons la classe, edat, origen nacional o ètnic, raça, religió, orientació sexual, identitat de gènere, entre altres, de la persona agredida. En cas contrari, això pot impactar de manera negativa atès que aquestes formes de violència no es relacionen amb aquestes característiques identitàries de les persones,

però que sí que configuren formes de violències masclistes i LGBTIfòbia específiques, donats els eixos d'opressió que operen en cadascuna de les identitats ja descrites.

D'altra banda, és important que aquest principi igualment s'apliqui als qui agredeixen, ja que moltes vegades els discursos racistes i classistes que operen en la societat vinculen aquestes formes de violència als orígens nacionals o ètnics, de classe, o raça de les persones.

b. Circuit específic del Protocol

Previ a l'aplicació d'aquest protocol, és absolutament necessari considerar que els municipis han d'executar totes aquelles accions establertes com a requisits mínims i compromisos previs, en termes generals respecte de l'aprovació del protocol, definició de partides econòmiques, formacions a agents clau, definició de referents per municipi per al protocol, etc.

35

En cas d'agressió sexual o abús sexual: atenció a la persona agredida

1. Si veieu una agressió o us informen que s'està produint, ateneu a la víctima com més aviat millor, parleu amb ella i assegureu-vos que no corre cap perill immediat. És important no anar-hi només una persona, el recomanable és anar-hi dues ja que això permet reforçar la seguretat de la persona agredida i del personal que es troba atenent la situació d'agressió.
2. Si la persona diu que no necessita ajuda, no insistiu. És important respectar la seva decisió.
3. Si la persona diu que sí que necessita ajuda:
 - Acompanya la persona agredida a l'espai habilitat per a aquests casos. Et recomanem anar a un espai segur i tranquil. No gaire sorollós ni amb molta gent.
 - Apartar-la de l'agressor o agressors.
 - Pregunta-li la persona agredida si té alguna amestat a la festa perquè l'acompanyi durant el procés.
 - Realitza una escolta activa i empàtica.
 - Realitza contenció, si és necessari.
 - Evita reforçar l'estigmatització o els sentiments de culpabilitat que pugui sentir.
 - No adoptis una actitud sobreprotectora i/o paternalista, evitant donar consells sobre la manera concreta d'actuar.
 - L'autodefensa feminista, en aquests casos (i en qualsevol), és totalment legítima.
 - Si la persona agredida no vol cap resposta, suport o actuació per part del Punt Lila, s'ha de respectar.

- És essencial evitar els rumors; el nom de l'agredida i l'agressor, així com tota la informació que et doni seran confidencials.

4. Acolliu i avalueu les demandes explícites i implícites que presenta la persona per fer possible una derivació al recurs més adequat, en cas de que sigui necessari.

5. En cas de derivació a altres serveis, realitzeu-ho amb el seu consentiment, concretant i facilitant l'accés més oportú en cada cas.

6. Si vol sol·licitar l'assistència dels serveis mèdics d'urgència o bé dels Mossos d'Esquadra, digues-li que fer-ho no implica la denúncia, sinó només una atenció professional. Informeu-la bé dels seus drets i de què implica cada decisió.

7. En cas que requereixi assistència sanitària urgent, truca al 112 per sol·licitar serveis mèdics d'urgència.

36

Si l'agredida demana suport i l'agressor NO està present:

1. Recorda que durant l'atenció, la prioritat és atendre a l'agredida i no la persecució del delicte.

2. Si es troba bé, i sempre quan la persona agredida vulgui fer-ho i vulgui que ho tinguis present, suggereix-li que et pugui brindar una descripció detallada de la persona agressora i escriu-ho a la fitxa de registre per tal de poder fer el seguiment d'altres agressions que hagi comés.

3. Si la persona agredida requereix buscar a l'agressor i no el troben, esmenta-li que si es torna a trobar amb ella en una altra situació, pot tornar al dispositiu de nit per a desenvolupar l'acció corresponent.

Si és algú del seu entorn qui demana suport:

1. Pregunta a les seves amistats, què ha passat per saber de quin tipus d'agressió es tracta i aplicar el circuit de atenció.

2. Mira de contactar amb l'agredida. Un cop amb ella, pregunta-li si vol explicar el que ha passat i informa'l que existeix un dispositiu de nit a la seva disposició en cas que el requereixi i segueix el circuit establert.

En cas d'agressió sexual, violació o abús sexual greu:

1. Atent a l'agredida d'acord amb l'anterior

2. Demana-li si vol sol·licitar l'assistència dels serveis mèdics d'urgència o bé dels Mossos d'Esquadra (recorda que en aquest últim cas no implica la denúncia, sinó només una atenció específica).
3. En cas que requereixi assistència sanitària urgent, contactar prèviament amb l'organització de la festa, per a requerir una ambulància o truca al 112.
4. Si no vol els serveis d'urgència ni els Mossos, informa-la que se li poden proporcionar altres recursos que no siguin d'atenció immediata.
5. Transmet en tot moment que la prioritat és el respecte als seus temps i les seves necessitats.
6. Si l'agredida no està en condicions, cal valorar si se li pot oferir un acompanyament òptim o si cal contactar amb els serveis mèdics del territori.
7. Proporciona-li tota la informació necessària per si volgués denunciar, en aquell moment o posteriorment, és important que conegui tots els pros i contres de denunciar perquè pugui decidir amb coneixement.

En relació a les persones menors cal tenir present:

Posar a les víctimes en el centre és el principi que ha d'orientar qualsevol intervenció preservant la intimitat i la dignitat de les persones ateses.

A partir de 12 anys comença l'adolescència. Qualsevol intervenció que impliqui la recollida i conservació de dades personals requereix el consentiment de les persones que ostentin la pàtria potestat o guarda legal. Però alhora l'article 17 de la *LLEI 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència* estableix que els infants i els adolescents, amb l'objecte de demanar informació, assessorament, orientació o assistència, es poden adreçar personalment a les administracions públiques encarregades d'atendre'ls i protegir-los, fins i tot sense el coneixement de llurs progenitors, tutors o guardadors, en particular si la comunicació amb aquests pot frustrar la finalitat pretesa.

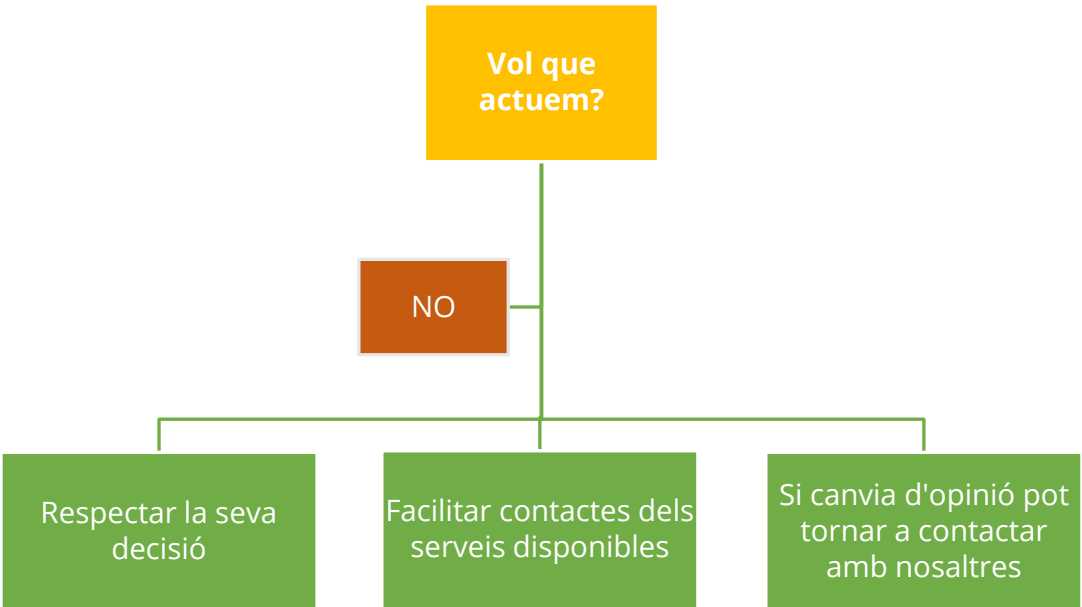
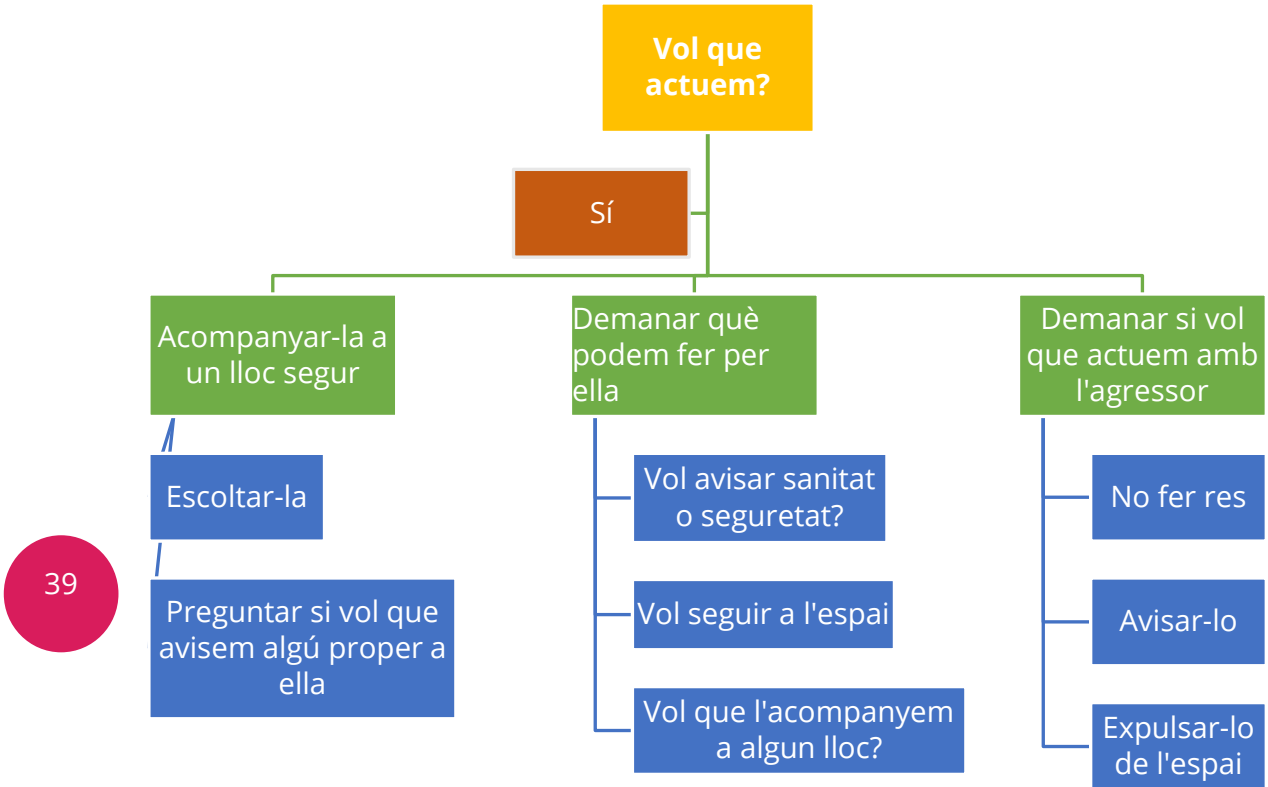
A partir dels 14 anys la normativa de protecció de dades determina que no es podrà transmetre informació a les persones progenitores o representants legals de l'adolescent sense el seu consentiment, excepte en situacions de valoració de risc alt. En aquest darrer cas s'haurà de facilitar la informació imprescindible per suavitzar o fer

desaparèixer l'esmentat risc. A partir d'aquesta edat l'adolescent pot donar i consentir que és recullin les seves dades personals.

En el cas de l'agressor, a partir del 14 anys té responsabilitat penal (guiada per la jurisdicció penal de menors).

Si hi ha situacions de risc greu, s'ha d'informar necessàriament les autoritats competents.

En cas d'haver patit una agressió, què puc fer?

Atenció a persones LGBTIQ+

En el cas que es doni algun tipus d'agressió LGBTIfòbica el circuit d'atenció serà el mateix que el descrit anteriorment. No obstant, en el cas de la LGBTIfòbia es posa més èmfasi en la denuncia, administrativa o penal, per tal de visibilitzar i fer front a la LGBTIfòbia. En el cas que es vulgui denunciar caldrà tenir en compte el següent:

En cas d'insults en un espai d'oci

1. Informar al dispositiu de nit o a la barra, explicar la situació i protegir a la persona en cas necessari.
2. Recollir tota la informació (què ha passat, testimonis,...) perquè si la persona agredida ho decideix es doni coneixement al SAI, des d'on es farà arribar la denuncia a la Generalitat.
3. Si no hi ha persona referent del protocol es poden dirigir a la policia local, que haurà protegir, identificar l'agressor i comunicar-ho al SAI corresponent.

En cas d'insults, amenaces i/o agressió física (delictes d'odi)

1. Seguir el procediment del punt anterior
2. Trucar al 112 al·legant delictes d'odi
3. Anar a un centre mèdic (violència física) o a urgències psiquiàtriques (violència verbal) perquè facin un informe mèdic d'agressions
4. Informar al SAI local perquè informi al SAI Central i procedeixi

Finalment, per poder recollir més informació i si es vol que es tramiti per via farà falta un informe mèdic més detallat fet per un especialista (psicòleg/a, traumatòleg/a, dentista, etc). Això permet que, un cop passat al jutjat corresponent, es puguin demanar danys i perjudicis. En qualsevol cas, és molt important tenir testimonis.

5. Resum del circuit i dels serveis de suport a les violències masclistes i LGBTIfòbia

És important saber que si s'ha patit alguna agressió sexual o LGBTIfòbia en context d'oci nocturn, més enllà de si la persona decideix denunciar o no, aquesta té dret a rebre suport i atenció psicològica i sanitària, per a això existeixen diferents serveis especialitzats per a l'atenció de les violències masclistes i LGBTIfòbia en el territori.

- **SIE de la Catalunya Central- Manresa**

Servei d'intervenció especialitzada en violència masclista. Amb l'objectiu d'oferir informació, atenció i recuperació a les dones que han estat o estan en processos de violència masclista, així com els seus fills i filles a càrrec i potenciar els programes específics i integrals de prevenció, assistència i reparació.

93 628 98 91

sie.manresa.cc@dae.cat

- **SIAD, Servei d'Informació i Atenció a les Dones del Berguedà**

Servei adreçat a les dones de la comarca, que ofereix informació i assessorament a qualsevol necessitat de les dones, especialment les relacionades amb discriminacions de gènere. Les dones poden trobar informació general, atenció psicològica i assessorament jurídic.

Telèfon: 93 821 35 53

siad@ccbergueda.cat

Whatsapp: 617 161 450

- **SAI, Servei d'Atenció Integral**

Aquest servei està adreçat a les persones LGTBI, se'ls ofereix assessorament, acompanyament i suport, especialment davant les situacions de discriminació i/o violència per orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

Telèfon: 93 821 35 53

sai@ccbergueda.cat

Whatsapp: 617 161 450

- **112- EMERGÈNCIES:** Nombre d'emergències en cas de necessitar ajuda immediata. Es troba disponible les 24 hores del dia.

- **Hospital- urgències**

Hospital Sant Bernabé, Ctra. De Ribes s/n, Berga.

Telèfon: 93 821 01 19.

- **900 900 120.** línia d'atenció telefònica permanent, gratuïta i confidencial, que atén les demandes de situació de violència contra les dones. Atén en diversos idiomes, 365 dies l'any, 24 hores.
- **GAV Grup d'Atenció a la Víctima** - Mossos d'Esquadra. La comissaria de Berga disposa d'un grup especialitzat en violència domèstica i/o masclista que atén, informa, assessora, deriva i fa seguiment dels casos que té coneixement relacionats amb situacions de violència familiar.

6. Seguiment i avaluació

Aquest àmbit és imprescindible, ja que obre espai a una avaluació contínua sobre l'aplicació del protocol, podent ajustar-lo en la mesura en què es requereixi. El seguiment facilita la anàlisi del procés mentre aquest esdevé, per examinar els punts forts i febles durant el desenvolupament. L'avaluació es desenvolupa al final del procés d'implementació en base en uns criteris preestablerts que determina si s'han aconseguit els objectius i s'hi ha arribat a l'impacte previst. És promourà la constitució d'un grup de seguiment format tant pels i les professionals amb responsabilitat en cada àrea implicada (joventut, igualtat, cultura, comunicació i etc) i les persones designades per les entitats que han participat en l'elaboració o en la implementació de les mesures, amb trobades del grup (dues per any) abans de les festes per preparar la implementació i després per avaluar.

7. Recomanació d'accions a promoure pels municipis

En els diferents espais de participació proposats per l'elaboració d'aquest protocol s'han recollit un seguit de propostes fetes des de la ciutadania i des d'organismes tècnics i polítics que no s'han incorporat a l'apartat d'implementació del protocol. En aquest apartat, recollim aquestes propostes com a recomanacions per promoure en els diferents municipis, o pel Consell Comarcal a mitjà i llarg termini.

Accions a promoure

- Elaborar una eina de recull de dades quantitatives de la incidència de les violències sexuals en diferents serveis: SIAD, SIE, Educació, etc...
- Fer formació obligatòria a totes les persones i entitats que organitzen les festes.
- Dissenyar recorreguts que connectin zones d'oci amb aparcaments, visibles i il·luminats.
- -Oferir, des del Consell Comarcal, orientació i assessorament als diferents plans municipal (urbanisme, mobilitat) des d'una mirada inclusiva i feminista.
- Promoure marxes exploratòries en els municipis per detectar zones insegures i promoure al disseny de recorreguts segurs.

8. Annexes

8.1 Annex 1: Diagnosi en el marc del protocol davant les violències sexuals en espais d'oci a la comarca del Berguedà.

8.1.1. Presentació

Aquesta diagnosi s'ha fet en el marc de l'elaboració dels protocols davant de les violències sexuals en espais d'oci al Consell Comarcal del Berguedà per tal que aquest protocol s'ajusti a la realitat del territori.

Les dades obtingudes mitjançant aquest procés -i la seva anàlisi- **són el punt de partida** per, posteriorment, poder vincular els resultats amb les accions concretes en **prevenció, detecció, atenció i recuperació**.

L'elaboració d'aquesta diagnosi sobre les violències sexuals ha suposat desenvolupar un procés sistemàtic de recollida d'informació, valoració i anàlisi d'aquesta informació per tal de conèixer les dades – quantitatives i qualitatives– i especificitats del territori entorn a les violències sexuals, tant a escala general com relacionades amb els àmbits concrets dels espais d'oci i de festes.

La diagnosi s'ha desenvolupat des d'una perspectiva de gènere en clau feminista i interseccional, tant en l'elecció de variables i continguts per avaluar, com en la metodologia que s'ha fet servir. És a dir, posant en la pràctica del procés els requeriments teòrics inclusius propis del feminisme.

D'aquesta manera, s'ha procurat la **participació de grups de persones directament implicades en el protocol, tant en l'àmbit tècnic i professional, com a escala comunitària**.³

Cal mencionar que **aquesta diagnosi s'ha elaborat de març a juliol del 2020, coincidint en un moment excepcional degut a la pandèmia mundial provocada per la Covid-19, en que ha calgut reformular el plantejament inicial i repensar les metodologies participatives** doncs, degut al confinament no s'han pogut realitzar de forma presencial i el format online a limitat algunes de les eines i dels resultats esperats.

Característiques de la comarca del Berguedà

El Berguedà és una comarca situada a la Catalunya Central. Està formada per 31 municipis i la seva capital és Berga. Té una superfície de 1.185,2 km² i al 2019 comptava amb un total de 39.446 habitants, amb un 49'9% de dones i un 50'1% d'homes. La població per municipis és la següent⁴:

Població	habitants	Població	habitants
Avià	2.226	Gósol	206

³ Basat en la Guia per l'elaboració de protocols davant de les violències sexuals en espais públics d'oci- diputació de Barcelona

⁴ Segons dades de l'IDESCAT 2019

Bagà	2.138	Montclar	136
Berga	16.494	Montmajor	464
Borredà	445	La Nou de Berguedà	161
Capolat	94	Olvan	854
Casserres	1.608	La Pobla de Lillet	1.095
Castell de l'Areny	68	Puig-reig	4.178
Castell de n'Hug	159	La Quar	53
Castellar del Riu	169	Sagàs	148
Cercs	1.145	Saldes	274
L'Espunyola	254	Sant Jaume de Frontanyà	30
Fígols	42	Sant Julià de Cerdanyola	228
Gironella	4.826	Santa Maria de Merlès	184
Gisclareny	25	Vallcebre	250
Guardiola de Berguedà	908	Vilada	416
		Viver i Serrateix	168

8.1.2. Objectius de la diagnosi

Els objectius marcats de la diagnosi han estat els següents:

- Obtenir dades quantitatives i qualitatives respecte les violències sexuals en general i en els espais d'oci en concret.
- Conèixer les dinàmiques masclistes que es donen en els espais d'oci.
- Conèixer els circuits, serveis i protocols que existeixen en el territori.
- Reflexionar sobre les dades i informacions obtingudes.

8.1.3. Metodologia

La definició i concreció de les eines d'anàlisi es van establir conjuntament amb el grup motor del procés d'elaboració del protocol. Aquest grup motor ha estat format per personal tècnic del Consell Comarcal que han anat definint les línies i metodologies així com revisant i planificant el procés de diagnosi juntament amb l'equip coordinador de Dones amb Empenta.

A continuació us presentem les eines que s'han utilitzat per elaborar la diagnosi:

- **Anàlisis documental:** S'ha revisat i analitzat el següent document proporcionat pel Consell Comarcal:
 - Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius de l'Ajuntament de Berga (2019).
 - Annex 1: Projecte de disseny del Protocol
 - Annex 2: Materials de suport

- **Qüestionaris:** Instrument estructurat a partir de preguntes tancades i obertes que han permès obtenir una fotografia exploratòria dels **hàbits d'oci nocturn** tant pel que fa la **quantitat de temps d'oci nocturn**, els **espais freqüentats** i **percepció d'inseguretat** dels mateixos, **l'ús de substàncies**, el **coneixement de violències sexuals**⁵ que tenen lloc durant l'oci nocturn i la vivència en primera persona de les mateixes, i alhora el **coneixement o no dels serveis** d'atenció a la dona i/o serveis d'intervenció especialitzada en violències masclistes. Així mateix, s'han inclòs preguntes que fan referència de forma directa a les **vivències de persones LGTBI+**. Degut a que l'objectiu de l'estudi era exploratori i que la situació de confinament de la població per la crisi de la COVID-19 ha generat una dificultat extra per arribar al total de la població, hem treballat amb un **mostreig no probabilístic utilitzant la tècnica de bola de neu a través del personal tècnic de l'ens municipal i seleccionant-la per quotes (sexe i edat)**. El qüestionari tenia format digital i anònim i s'ha difós a través de les xarxes socials i dels contactes del personal tècnic del Consell, sense demanar dades personals que permetin identificar les persones que han respost. En tot moment s'han anat supervisant les respostes poder obtenir representació de tots els grups d'edat i sexe.

Finalment s'han realitzat un total de 158 qüestionaris.

- **Entrevistes:** Consistents en una conversa amb persones que l'equip motor del projecte ha valorat que pel seu càrrec, professió o implicació social, ens han permetrien obtenir informació de profunditat i de primera mà en relació als objectius fixats. S'ha utilitzat el mateix guió pels diferents agents entrevistats per poder-ne obtenir dades quantitatives i qualitatives.

S'ha entrevistat 9 persones en un total de 7 entrevistes:

- Professionals de diverses àrees: joventut, igualtat, serveis socials, migracions, inclusió, entre d'altres.
- Representants d'entitats feministes i LGTBI+ (*inicialment 4 persones, finalment 2*).
- Representant dels mossos d'esquadra.
- **Grups de discussió:** Tècnica de producció de discursos col·lectius per part d'un grup de persones reunides entorn de la temàtica objecte d'estudi. Amb els grups de discussió es busca aconseguir informacions relacionades amb les percepcions, opinions, sentiments i coneixements sobre el tema tractat.

⁵ Segons l'article 4 de la Llei 5/2008 del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista: la violència sexual comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, nenes i adolescents, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals amb independència del tipus de relació que la persona agressora pugui tenir amb la dona o menor.

Inicialment es proposaven diversos grups de discussió sobretot amb ciutadania organitzada. Un d'ells amb persones que formaven part col·lectius feministes i LGBTI+ i un altre amb joves de diverses entitats juvenils i associacions de festa.

Finalment, degut al confinament no s'han pogut fer els grups com estaven previstos i per tant s'han recollint menys veus de les que es planejava inicialment. La participació d'aquests col·lectius s'ha fet a través d'una entrevista en profunditat a dues persones que pertanyen a col·lectius feministes. Pel què fa el grup de joves de diverses entitats, se'ls va proposar un grup de discussió del que van preferir no participar.

8.1.4. Resultats obtinguts

Els resultats obtinguts els hem separat en dues parts, una primera part amb la informació extreta dels qüestionaris i una segona part amb el buidat i anàlisi qualitatiu organitzat en quatre blocs: prevenció, detecció, atenció i reparació.

Informació del qüestionari

El qüestionari ha estat respost, durant el període del 29 de maig de 2020 fins el 20 de juny de 2020 per un total de **158 persones** i s'ha fet per conèixer la opinió i percepció de la població jove **d'entre 12 i 29 anys**. Tots els qüestionaris s'han respost de manera vàlida.

El qüestionari estava estructurat en 7 seccions i per l'anàlisi de les dades s'ha mantingut, generalment, aquesta estructura:

1. Dades generals
2. Oci nocturn
3. Percepció de seguretat
4. Violències sexuals cap a terceres persones
5. Violències sexuals en primera persona
6. Violències LGTBIfòbiques
7. Serveis especialitzats

S'han fet un total de 49 preguntes, en l'anàlisi de les dades hem marcat amb un asterisc (*) aquelles preguntes que eren obligatòries contestar i hem especificat les preguntes obertes posant les inicials entre parèntesi al costat de la pregunta (PO), així mateix, a sota de cada pregunta, hem marcat el total de respostes obtingudes.

Només s'han marcat sis preguntes com a obligatòries perquè s'ha cregut que era la informació bàsica que calia saber de les persones que contestaven i perquè moltes preguntes van dirigides a un col·lectiu concret (dones, persones LGBTI,...) per tant, si no en formaves part no calia respondre-les.

Preguntes obligatòries	Preguntes no obligatòries	Preguntes tancades	Preguntes obertes
6	43	36	13

En aquest document, tot i que s'han mantingut l'estructura original del qüestionari per fer-ne el seu buidat, només i apareixen aquelles preguntes i respostes que hem cregut més rellevants, així com dades que no apareixen al qüestionari però que corresponen al creuament de dades entre dues o més preguntes.

Alguns anàlisis de resposta s'han separat segons respostes de dones i homes, i, tot i que hi havia l'opció, no hem obtingut cap resposta de persones identificades como a no binàries o altres.

DADES GENERALS

En quin municipi vius? *

158 respostes.

A la pregunta sobre el municipi de residència, els municipis on més gent ha participat proporcionalment al nombre d'habitants han estat Bagà, Gironella, Puig-reig i Sant Jaume de Frontanyà. En nombres absoluts qui més participació ha tingut és Berga (39,2% de les respostes), Bagà (15,2% de les respostes), Gironella (13,3% de les respostes) i Puig-reig (12,7% de les respostes).

Entre els municipis de menys de 100 habitants només ha respost una persona d'un municipi i dels de més de 100, hi ha quatre municipis on només ha respost 1 persona. En total tenim representació de 13 municipis de la comarca.

Les persones que han manifestat viure a altres llocs fora de la comarca tenen relació amb alguna població perquè és on viu la família, amics i/o la parella o per estudis.

En la primera columna hi trobareu el municipi, en la segona el nombre d'habitants i en la tercera el nombre total de respostes obtingudes en el qüestionari:

Població	Hab.	Resp.
Berga	16.494	62
Gironella	4.826	21
Puig-reig	4.178	20

Població	Hab.	Resp.
Vallcebre	250	0
Sant Julià de Cerdanyola	228	1
Gósol	206	0

Avià	2.226	4
Bagà	2.138	24
Casserres	1.608	6
Cercs	1.145	0
La Pobla de Lillet	1.095	3
Guardiola de Berguedà	908	2
Olvan	854	3
Montmajor	464	0
Borredà	445	0
Vilada	416	0
Saldes	274	1
L'Espunyola	254	0

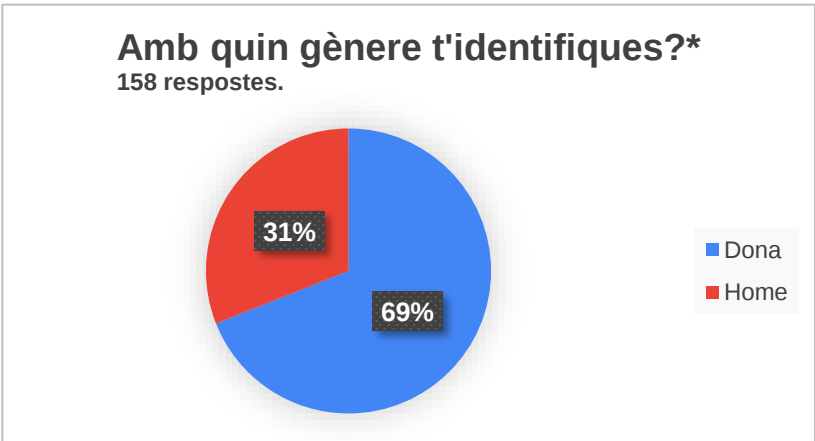
Santa Maria de Merlès	184	0
Castellar del Riu	169	0
Viver i Serrateix	168	0
La Nou de Berguedà	161	0
Castell de n'Hug	159	0
Sagàs	148	1
Montclar	136	0
Capolat	94	0
Castell de l'Areny	68	0
La Quar	53	0
Fígols	42	0
Sant Jaume de Frontanyà	30	1
Gisclareny	25	0

Amb quin gènere t'identifiques?*

50

158 respostes.

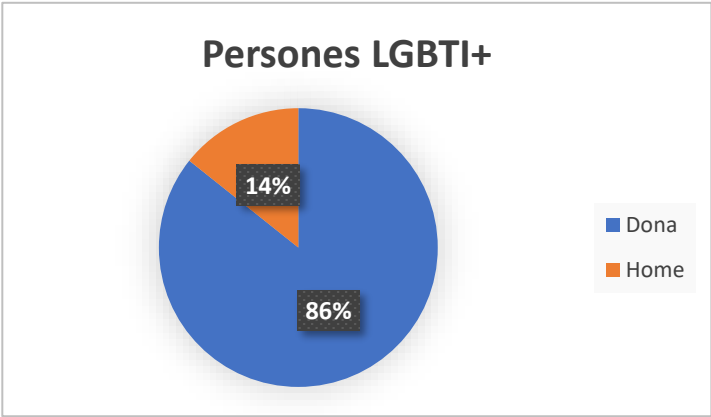
Del total de respostes, un 69% s'han identificat com a dona i un 31% com a home.

Gènere	Total	%
Dona	109	69%
Home	49	31%
TOTAL	158	100%

Del total de respostes, **14 persones s’identifiquen com a persones LGBTI** (15’09% del total), aquesta dada no era preguntada explícitament i per tant no podem assegurar que sigui 100% fiable però s’ha deduït de les respostes donades en la pregunta “Amb quin gènere t’identifiques” i en l’apartat de violències LGBTIfòbiques. Així, un 86% del

total de dones que han contestat el qüestionari s'identifiquen com a persones LGBTI i un 14% dels homes també.

Persones LGBTI	Número	% sobre el total de persones LGBTI	% sobre el total de la seva identitat de gènere
Dona	12	86%	11%
Home	2	14%	4%
Total	14	100%	15,09%

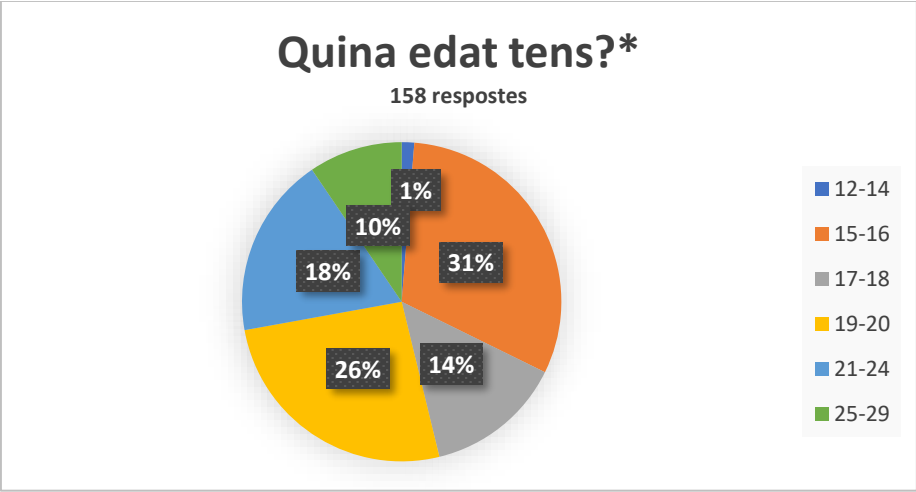
Quina edat tens?*

158 respostes

S’han aconseguit respostes de totes les franges d’edat proposades en uns percentatges similars, en excepció de la franja 12-14 anys que només representen un 1% de les respostes.

En a columna del % hi hem posat el percentatge sobre el total de les persones del seu gènere. Les dades segons franges d’edat i gènere són les següents:

Franja d'edat	Dona	%	Home	%	Total	%
12-14	1	1%	1	2%	2	1%
15-16	30	28%	19	39%	49	31%
17-18	14	13%	8	16%	22	14%
19-20	32	29%	9	18%	41	26%
21-24	20	18%	9	18%	29	18%
25-29	12	11%	3	6%	15	10%

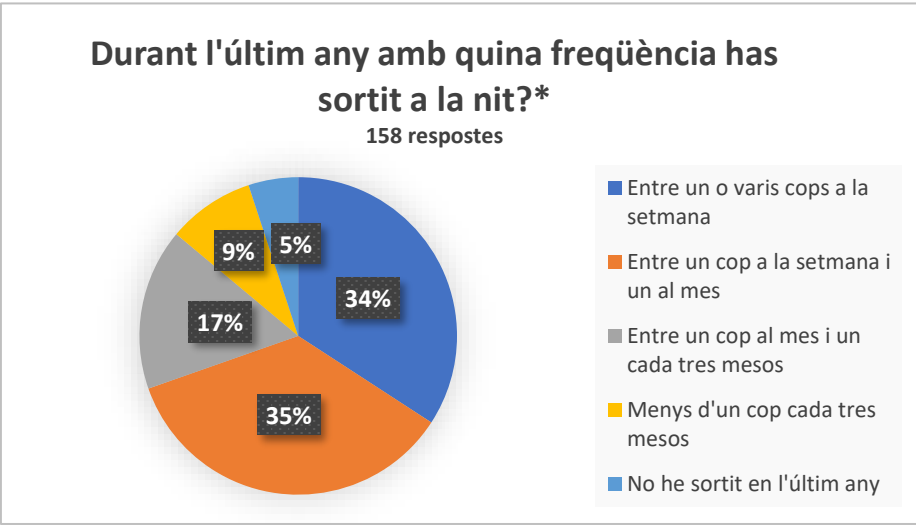
OCI NOCTURN

Durant l'últim any amb quina freqüència has sortit de nit?

52

158 respostes

El 35% de la gent jove acostuma a sortir entre un cop a la setmana i un cop al mes, seguit del 34% de joves que acostumen a sortir entre un o varis cops a la setmana.

	Dona	%	Home	%	Total	%
Entre un o varis cops a la setmana	36	33%	18	37%	54	34%
Entre un cop a la setmana i un al mes	40	37%	16	33%	56	35%
Entre un cop al mes i un cada tres mesos	22	20%	4	8%	26	17%
Menys d'un cop cada tres mesos	7	6%	7	14%	14	9%
No he sortit en l'últim any	4	4%	4	8%	8	5%

Amb quina freqüència visites els següents llocs? – 106-158 respostes

Analitzant la gràfica veiem que el 70% de la gent jove va molt poques vegades o mai a pàrquings o a fer *botellón* i un 64% manifesta anar molt poques vegades o mai a places i parcs. Per contra, els llocs que freqüenten sovint o molt sovint son festes populars (56%) i bars i pubs (51%).

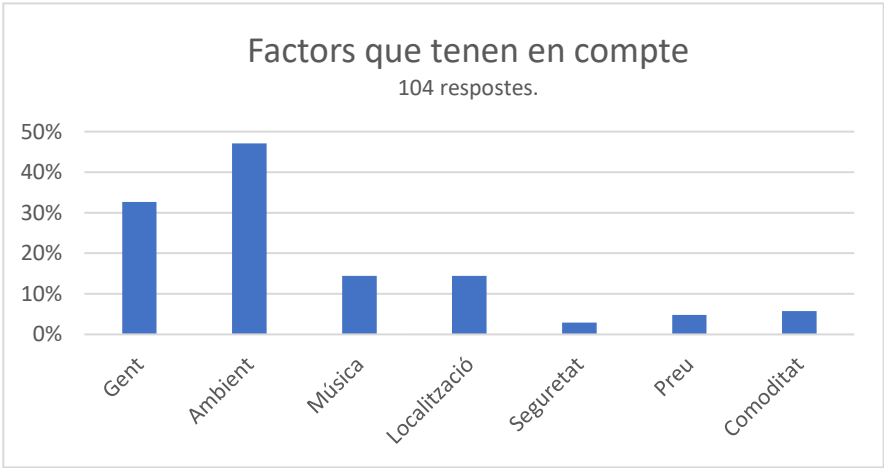
En aquesta taula es poden veure les respostes segons llocs freqüentats, en la penúltima columna teniu el total de respostes per cada ítem i en l'última columna trobareu el % sobre el total de respostes d'aquell ítem marcat en taronja o blau segons si el majoria de respostes estan en sovint/molt sovint o en el mai/poques vegades, respectivament.

Ilocs visitats	Mai	Poques vegades	Algunes vegades	Sovint	Molt sovint	Total	%
Pàrquing o <i>botellón</i>	65	46	28	11	8	158	70%
Bars/pubs	17	26	35	40	40	158	51%
Discoteques	53	37	32	23	12	157	57%
Festes populars	15	26	28	39	50	158	56%
Festes a casa	24	55	33	29	17	158	50%
Places i parcs	49	51	28	12	17	157	64%
Concerts i festivals	31	41	38	34	13	157	46%
Altres	57	19	19	5	6	106	72%

Què tens en compte a l'hora d'escollir un lloc on sortir de nit? (PO)

104 respostes.

El 47% de les joves tenen en compte l'ambient de l'espai de festa on aniran, un 33% té en compte la gent que hi assistirà a la festa i amb la que aniran ells/es i finalment amb un 14% la música que sonarà a aquella festa així com la localització (si està més a prop o si hauran d'agafar el cotxe són factors que s'esmenten decisoris).

Consum de substàncies i agressions sexuals i LGBTIfòbiques

Es va consensuar amb el Grup Motor treure la pregunta relacionada amb el consum de substàncies en general, però es va mantenir la pregunta del consum per part de la persona agressora en l'apartat de violències sexuals i LGBTIfòbiques viscudes en primera persona. Aquesta pregunta l'hem canviada d'apartat per relacionar-la amb el consum.

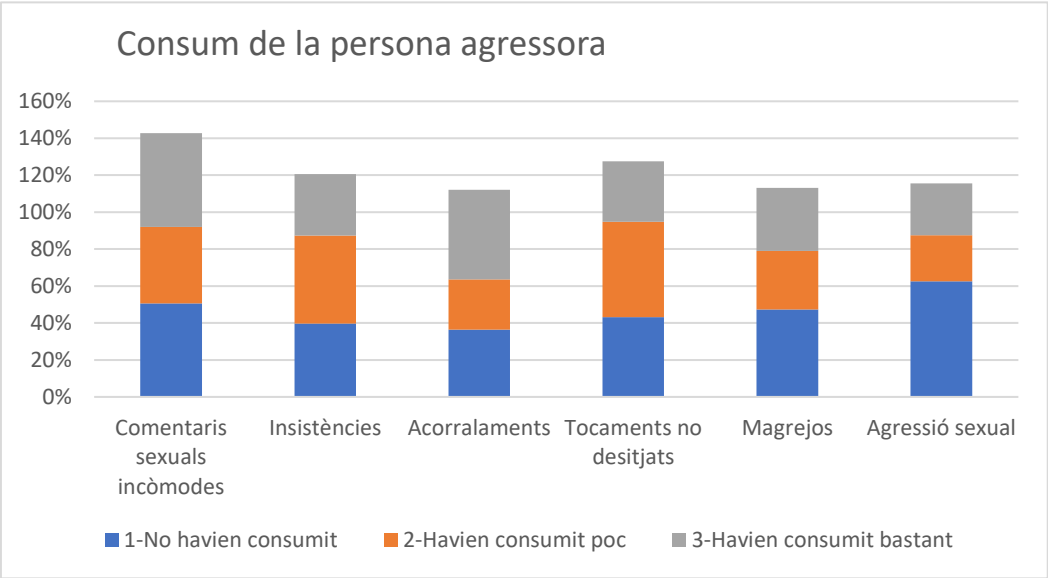
El primer gràfic representa el consum de la persona agressora en les violències sexuals patides en primera persona.

En cas d'haver patit algun tipus de violència sexual, en quin estat consideres que es trobaven les persones que et van agredir?

32-75 respostes.

54

En aquesta pregunta la majoria de dones valora que **els agressors no havien consumit o havien consumit poc**, entre un 62-51%, a excepció de la categoria acorralaments, on el 48'5% diuen que havien consumit basant.

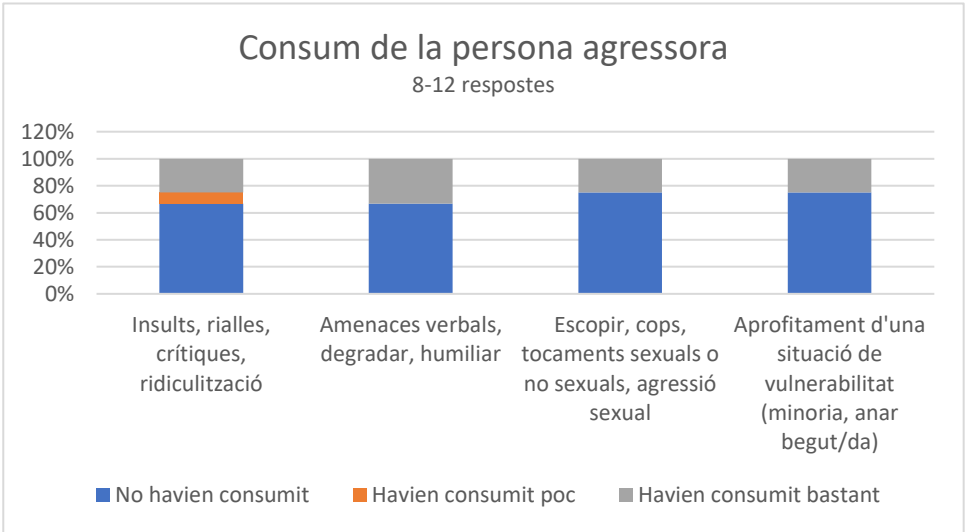
	No havien consumit	%	Havien consumit poc	%	Havien consumit bastant	%
Comentaris sexuals incòmodes	38	50,7%	31	41,3%	36	48,0%
Insistències	25	39,7%	30	47,6%	21	33,3%
Acorralaments	12	36,4%	9	27,3%	16	48,5%
Tocaments no desitjats	25	43,1%	30	51,7%	19	32,8%
Magrejos	18	47,4%	12	31,6%	13	34,2%
Agressió sexual	20	62,5%	8	25%	9	28,1%

En cas d'haver patit qualsevol agressió LGTBIfòbica, en quin estat consideres que es trobaven les persones que et van agredir?

8-12 respostes.

El següent quadre fa referència a la percepció de les persones LGBTI agredides del consum de la persona agressora. Aquí es fa més evident que les persones agressores no tenen perquè consumir quan porten a terme una agressió, doncs entre 67 i 75% no ho havien consumit o havien consumit poc.

55

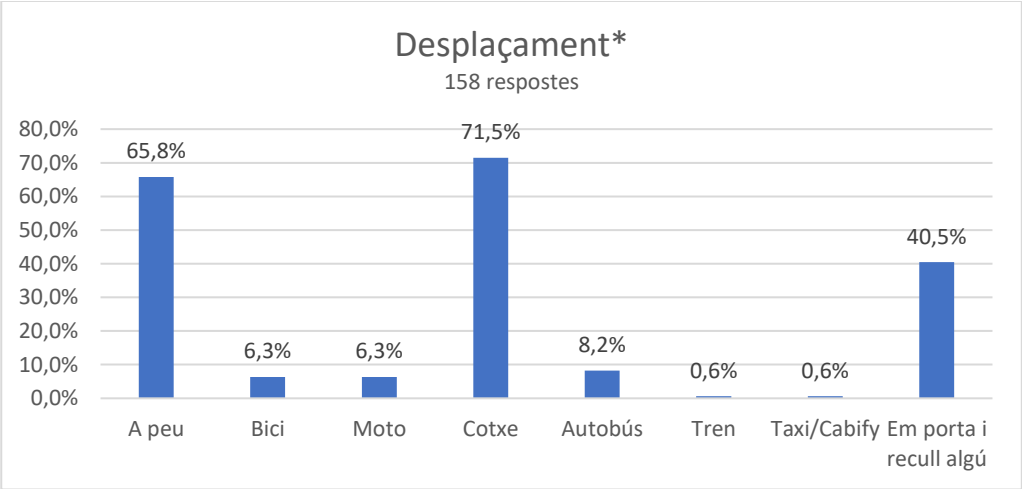
	No havien consumit	%	Havien consumit poc	%	Havien consumit bastant	%
Insults, rialles, crítiques, ridiculització	8	67%	1	8%	3	25%
Amenaces verbals, degradar, humiliar	6	67%	0	0%	3	33%
Escopir, cops, tocaments sexuals o no sexuals, agressió sexual	6	75%	0	0%	2	25%
Aprofitament d'una situació de vulnerabilitat (minoria, anar begut/da)	6	75%	0	0%	2	25%

PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT

Com et desplaçes?*

158 respostes.

En la següent gràfica veiem les dinàmiques de desplaçament de la gent jove, la majoria es desplaça en cotxe propi (71'5%), peu (65'8%), o els porta algú (40'5%). En aquesta pregunta podien marcar més d'una resposta.

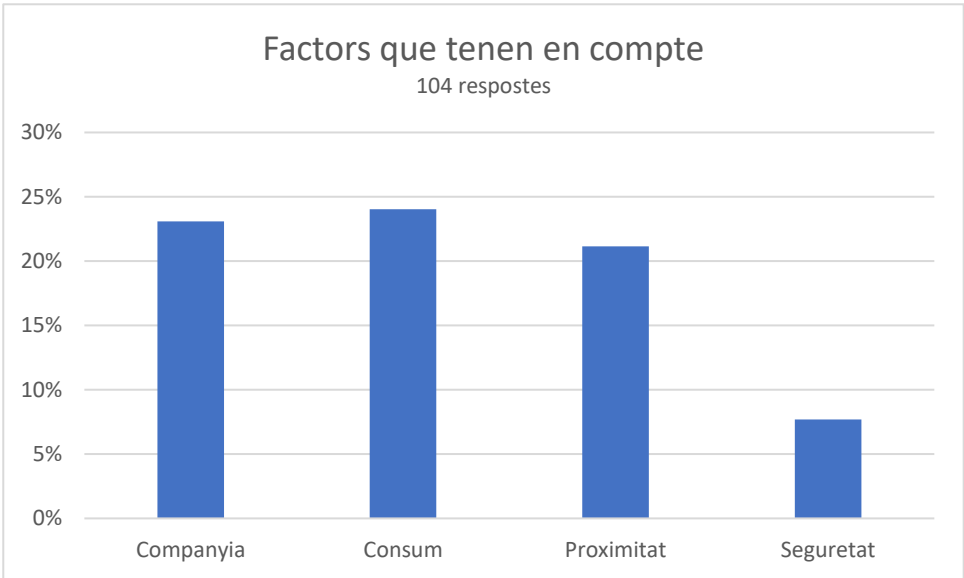
Desplaçaments		
A peu	104	65,8%
Bici	10	6,3%
Moto	10	6,3%
Cotxe	113	71,5%
Autobús	13	8,2%
Tren	1	0,6%
Taxi/Cabify	1	0,6%
Em porta i recull algú	64	40,5%

A l'hora de desplaçar-te què tens en compte? (PO)

104 respostes.

Els factors que més tenen en compte són la companyia amb un 23%, els/les joves esmenten la importància de anar acompanyat/da a l'hora de marxar de la festa així el consum amb 24% en el cas d'anar en cotxe (tant del seu consum propi com de garantir-ne que la persona que condueix no hagi consumit) i finalment amb un 21% es té en compte la proximitat del lloc de festa.

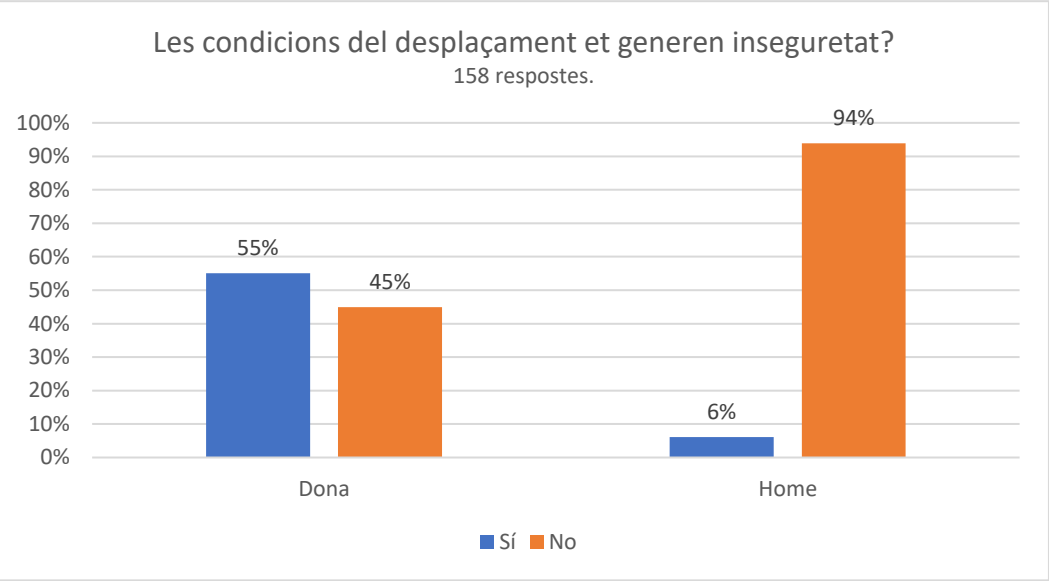
Al ser una pregunta oberta cada persona podia esmentar més d'un ítem.

Les condicions del desplaçament et generen inseguretat?*

158 respostes.

En aquesta gràfica podem veure que el 55% de les dones se senten insegures a l'hora de desplaçar-se, front un 94% dels homes que no els hi genera inseguretat.

57

	Dona	%	Home	%
Si	60	55%	3	6%
No	49	45%	46	94%
Total	109	100%	49	100%

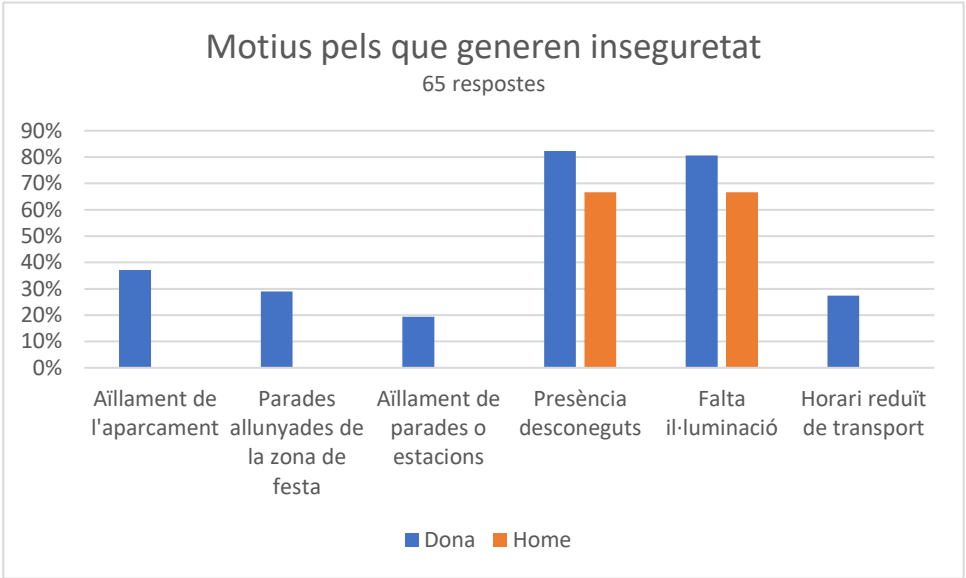
Quan parlem de persones LGBTI, de les 14 persones que s'identifiquen com a tal un 36% se senten insegures davant d'un 64% que no. També veiem que de les dones LGBTI un 58% se senten insegures, és a dir que la percepció d'inseguretat és un 20% més alta en les dones que a més a més són LGBTI. En el cas dels homes LGBTI, les dades no son significatives doncs només hi ha 2 respostes dels quals tots dos esmenten sentir-se segurs al carrer.

	Persones LGBTI	%	Dones LGBTI	%	homes LGBTI	%
Si	5	36%	5	42%	0	0%
No	9	64%	7	58%	2	100%
Total	14	100%	12	100%	2	100%

Per quins motius et genera inseguretat?

65 respostes.

De les 65 respostes, 62 són de dones, d'aquestes un 82% ha manifestat que els hi genera inseguretat la presència d'un desconegut, un 81% la mala il·luminació, un 37% l'aïllament de l'aparcament. Cada persona podia seleccionar més d'una opció de resposta. Només han respost 4 homes que han respost que els motius pels que els hi genera inseguretat són la falta d'il·luminació i la presència de persones desconegudes.

58

	Dona	%	Home	%	Total	%
Aïllament de l'aparcament	23	37%	0	0%	23	35'4%
Parades allunyades de la zona de festa	18	29%	0	0%	18	27'7%
Aïllament de parades o estacions	12	19%	0	0%	12	18'5%
Presència desconeguts	51	82%	2	67%	53	81'5%
Falta il·luminació	50	81%	2	67%	52	80%
Horari reduït de transport	17	27%	0	0%	17	26'2%

Pel què fa les persones LGBTI, de les 5 persones que han donat resposta, el 100% se senten insegures amb la presència de desconeguts i un 60% per la mala il·luminació. No s'han obtingut respostes dels dos homes identificats com a persones LGBTI.

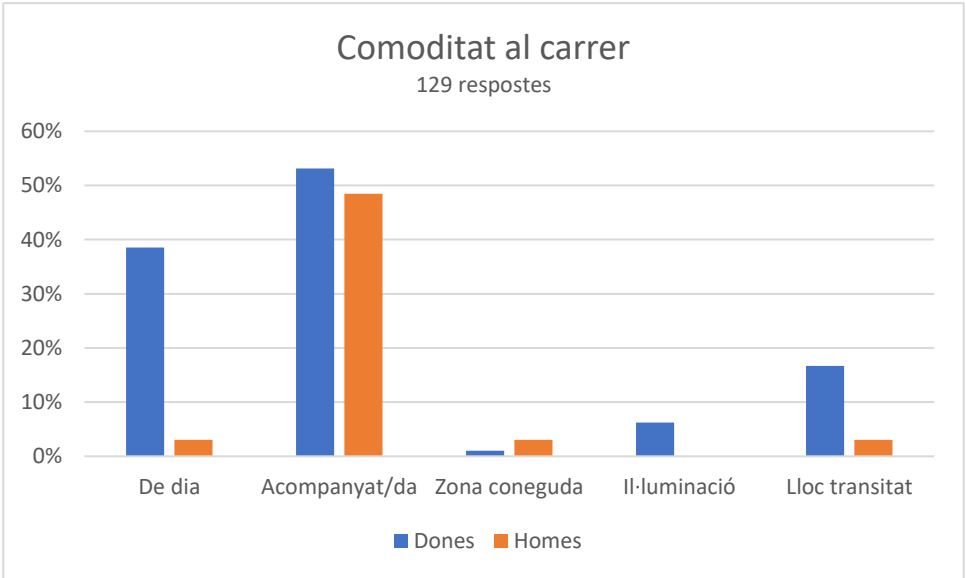
	persones LGBTI	%
Aïllament parades/aparcament	2	40%
Falta il·luminació	3	60%
Horari de transport reduït	2	40%
Presència desconeguts	5	100%
total respostes	5	100%

Quan et sents més còmode al carrer i per què? (PO)

129 respostes

Aquesta pregunta ha estat contestada per 96 dones de les quals un 53% ha manifestat que se sentia més segura quan anava acompanyada (s'esmenta diverses vegades que hi ha més seguretat quan van acompanyades d'amics homes o persones adultes), un 39% quan era de dia, pel què fa els homes, n'han contestat 33, dels quals un 48% ha manifestat sentir-se més segur acompanyat i un 3% de dia, en una zona coneguda o un espai transitat. Aquí veiem una diferència substancial davant la incomoditat que a les dones els hi genera la nit. Mentre que els homes argumenten que prefereixen anar acompanyats per no avorrir-se les dones argumenten que es per sentir-se segures.

Aquesta pregunta era oberta i per tant cada persona podia manifestar més d'un factor que li generava comoditat.

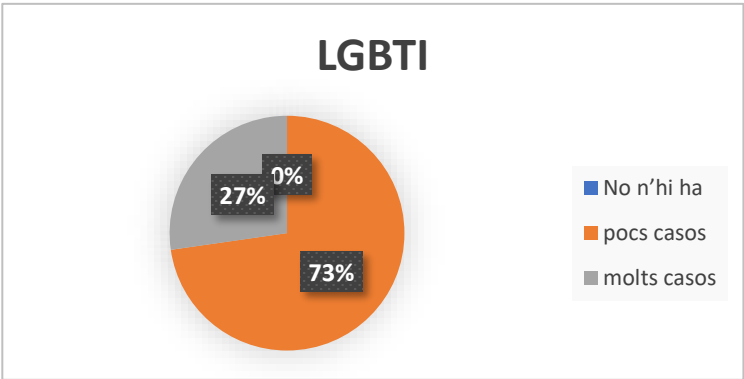
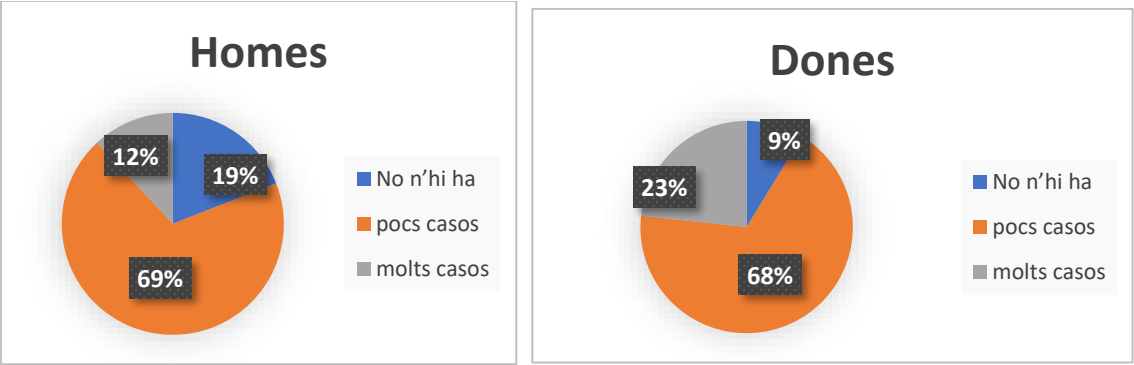

	dones	%	homes	%
De dia	37	39%	1	3%
Acompanyat/da	51	53%	16	48%
Zona coneguda	1	1%	1	3%
Il·luminació	6	6%	0	0%
Lloc transitat	16	17%	1	3%
Total respostes	96	100%	33	100%

Saps si a la comarca es dona algun tipus de violència sexual?

145 respostes.

Davant d'aquesta pregunta, veiem que hi ha un biaix important entre les respostes dels homes i de les dones doncs un 19% dels homes que han respost afirma que no hi ha casos front un 9% de les dones i de les persones LGBTI cap d'elles considera que no hi ha casos. Tant homes, dones com persones LGBTI coincideixen en que hi ha pocs casos, els homes en un 69% i les dones un 68%. Les persones LGBTI són les que tenen una major percepció de que hi ha molts casos de violència sexual, amb un 27%.

Saps si a la comarca es donen casos de violència sexual?						
	homes	%	dones	%	LGBTI	%
No n'hi ha	8	19%	9	9%	0	0%
pocs casos	29	69%	70	68%	8	73%
molts casos	5	12%	24	23%	3	27%
total	42	100%	103	100%	11	100%

VIOLÈNCIES SEXUALS CAP A TERCERES PERSONES

En els gràfics següents parlem de les **violències sexuals presenciades per terceres persones**. La dinàmica general que s’observa és que a mesura que puja la intensitat de l’agressió la freqüència baixa.

En tot aquest bloc, les persones que responien havien de marcar la direccionalitat de l’agressió (d’un home a una dona), segons si ho havien presenciat mai, poques vegades, algunes vegades, sovint o molt sovint.

Al parlar d’agressions masclistes aquestes sempre van dirigides a dones.

Has presenciat comentaris sexuals incòmodes?

155 respostes d’homes a dones

En la següent taula podem veure les respostes donades en aquesta pregunta separades per les que han donat dones i les que han donat homes. Això ens permet veure que la percepció d’aquest tipus de violència és molt diferent entre homes i dones,

doncs mentre un 54% de les dones diu que presència comentaris sexuals incòmodes sovint o molt sovint per part d'homes, només un 22% d'homes ho ha presenciat sovint o molt sovint. I pel contrari, un 55% dels homes diu que no ho ha presenciat mai o molt poques vegades, front un 10% de les dones.

Respostes donades per dones

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	2	2%	9	8%	39	36%	28	26%	30	28%	108

Respostes donades per homes

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	15	32%	11	23%	11	23%	6	13%	4	9%	47

61

Has presenciat insistència per part de la persona que ha rebut una negativa davant algun comentari sexual?

153 respostes d'homes a dones

En el cas de la insistència davant negativa, les **dones continuen presenciat de forma freqüent aquest tipus de violències** (un 39% ho presència sovint o molt sovint), front un 79% d'homes que no ho presència mai o poques vegades.

Respostes donades per dones

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	9	8%	27	25%	30	28%	22	21%	19	18%	107

Respostes donades per homes

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	22	48%	14	31%	8	17%	1	2%	1	2%	46

Has presenciat acorralaments per part d'una o més persones a una/es altra/es?

154 respostes d'homes a dones

A partir d'aquesta gràfica la freqüència baixa, les dones majoritàriament esmenten que mai han vist acorralament per part d'un home (52%), tot i que un 45% n'han presenciat poques o alguna vegada, sent un 3% que ho presencien sovint o molt sovint.

En el cas de les respostes per parts d'homes, el 89% respon no haver-ne presenciat mai i un 11% n'ha presenciat poques vegades.

Respostes donades per dones

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	57	52%	28	26%	21	19%	2	2%	1	1%	109

Respostes donades per homes

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	40	89%	5	11%	0	0%	0	0%	0	0%	45

Has presenciat tocaments no desitjats?

62

155 respostes d'homes a dones

Pel que fa als **tocaments no desitjats** un 11% de les dones afirma haver-ne presenciat sovint o molt sovint per part d'homes i un 61% entre mai o poques vegades, pel què fa els homes, un 8% afirma haver-ne presenciat sovint o molt sovint i el 83% entre mai o poques vegades.

Respostes donades per dones

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	37	34%	29	27%	31	28%	7	6%	5	5%	109

Respostes donades per homes

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	31	68%	7	15%	4	9%	2	4%	2	4%	46

Has presenciat magrejos i/o forçaments?

153 respostes d'homes a dones

En relació als **magrejos** un 56% de dones no n'han presenciant mai per part d'homes, tot i que un 44% n'ha presenciat alguna vegada (entre poques i molt sovint), només un 5% afirma presenciar-ne sovint o molt sovint.

La percepció dels homes, segueix la línia de les dades anteriors, sent un 83% dels homes que afirmen no haver-ne presenciat mai, un 17% que alguna vegada ho ha presenciat (entre poques i molt sovint).

Respostes donades per dones

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	61	56%	23	21%	19	18%	4	4%	1	1%	108

Respostes donades per homes

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	38	83%	4	9%	2	4%	2	4%	0	0%	46

En cas d’haver presenciat algun tipus de violència, a qui li vas explicar?

90 respostes

Les persones que ho van explicar ho van fer majoritàriament a amistats (97%), família o coneguts (41%) i un 18% van explicar-ho a un punt lila. Cada persona podia seleccionar més d’un ítem.

	Núm. respostes	%
Amics/amigues	87	97%
Familiars o persones conegudes	37	41%
Punt lila	16	18%
Cossos de seguretat	7	8%
Professorat	4	4%
Dinamitzadora juvenil	0	0%
SIAD	0	0%
SIE	0	0%
Educadora social	0	0%

VIOLENCIES SEXUALS EN PRIMERA PERSONA

En tot aquest bloc, les persones que responien havien de marcar la direccionalitat de l’agressió (d’un home a una dona), segons si ho havien patit mai, poques vegades, algunes vegades, sovint o molt sovint.

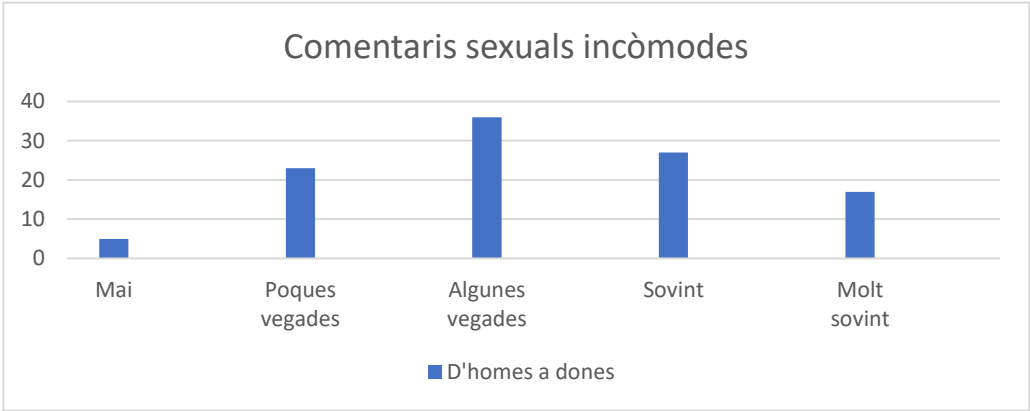
Al parlar d'agressions masclistes aquestes sempre van dirigides a dones, per tant les dades analitzades només son les respostes fetes per dones.

Has patit comentaris sexuals incòmodes?

151 respostes d'homes a dones

En aquesta pregunta un 41% de dones manifesta haver patit comentaris sexuals incòmodes sovint o molt sovint i un 95% n'ha patit alguna vegada (entre poques i molt sovint).

64

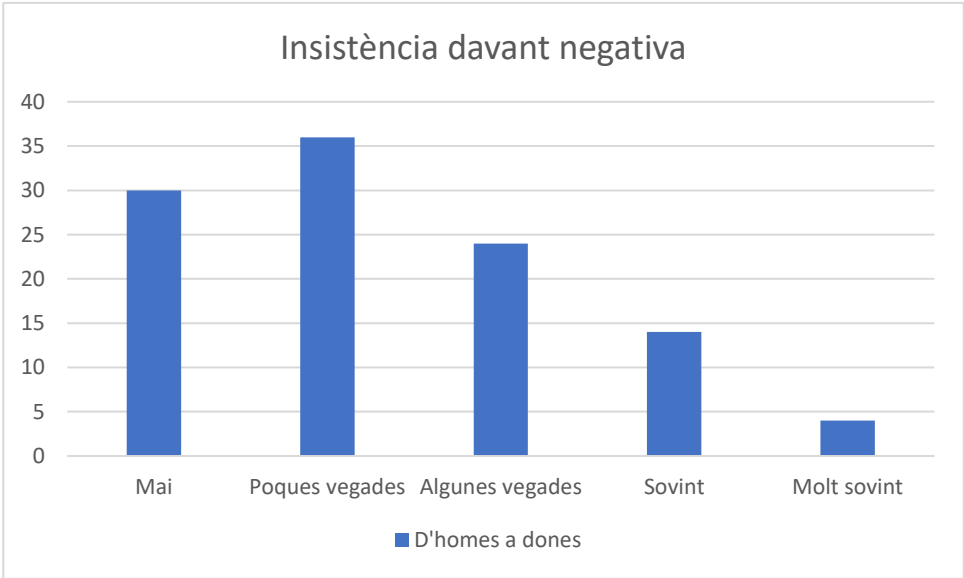

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	5	5%	23	21%	36	33%	27	25%	17	16%	108

Has patit insistències davant la teva negativa?

151 respostes d'homes a dones

El 28 % de les dones que han respost manifesten no haver patit mai insistència davant d'una negativa, essent un 72% que en alguna ocasió ho han patit (entre poques vegades i molt sovint), d'aquestes un 17% manifesta patir-ho sovint o molt sovint.

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	30	28%	36	33%	24	22%	14	13%	4	4%	108

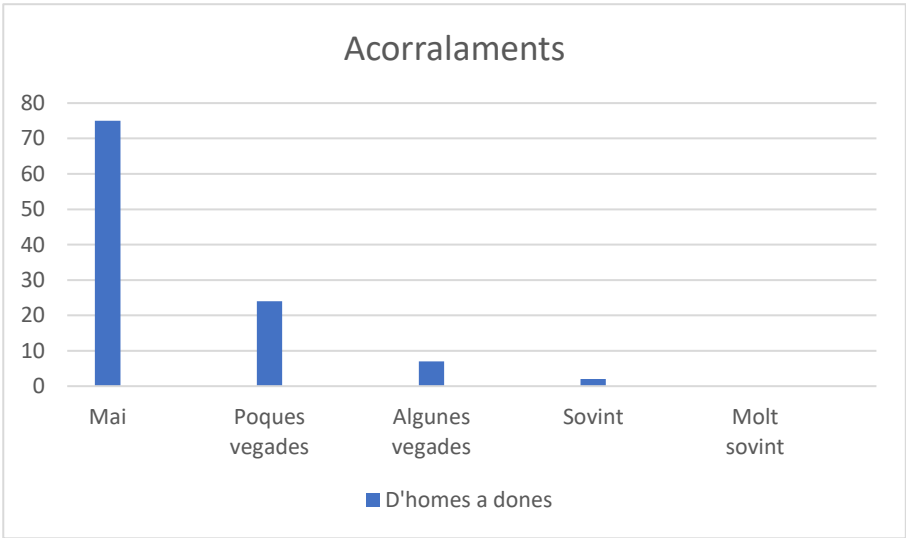
Has patit acorralaments?

151 respostes d’homes a dones

143 respostes d’una persona no binària a dones

Pel què fa als acorralaments per part d’homes veiem que les dades canvien significativament respecte les anteriors doncs un 69,4% de les dones no n’ha patit mai cap front un 30,6% que n’ha patit alguna vegada (entre poques i molt sovint), sent només 1,9% les dones que els han patit sovint o molt sovint.

65

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	75	69,4%	24	22,2%	7	6,5%	2	1,9%	0	0%	108

Has patit tocaments no desitjats?

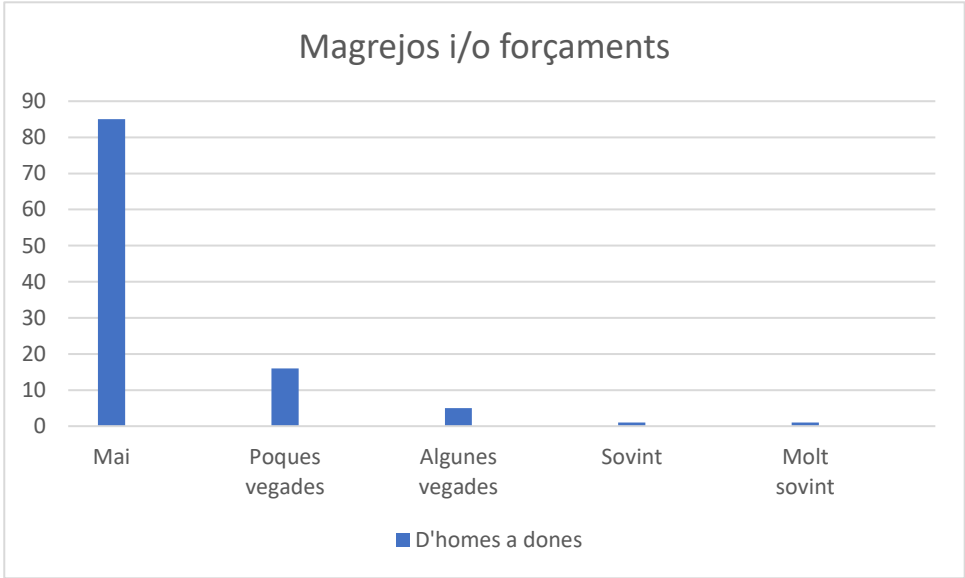
149 respostes d’homes a dones

Un 44% de les dones enquestades diuen no haver patit mai un tocament no desitjat, per altra banda, un 56% n’ha patit alguna vegada (entre poques vegades i molt sovint), d’aquestes un 9% ha estat sovint o molt sovint.

Has patit magrejos i/o forçaments?

151 respostes d'homes a dones

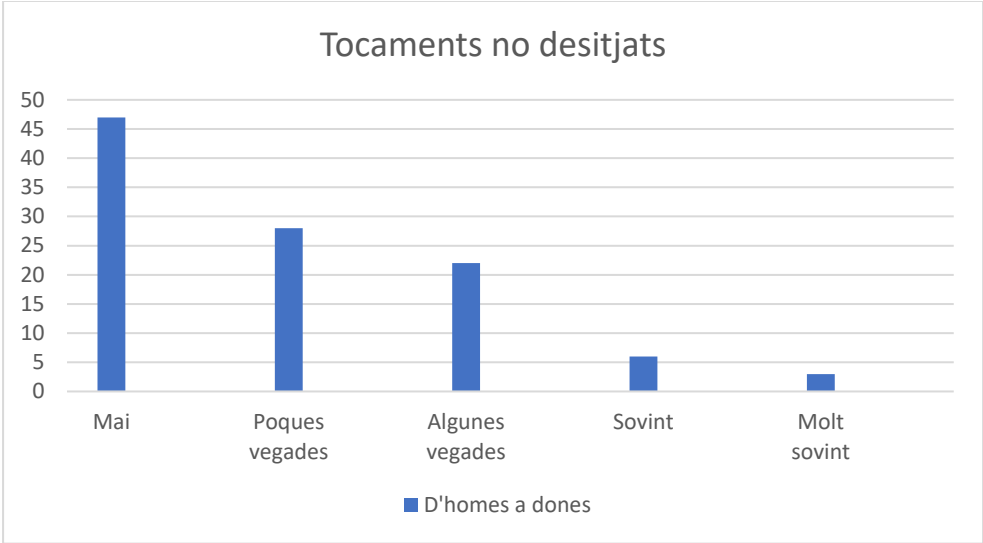
El 78% de les dones manifesten no haver patit mai un magreig o forçament per part d'un home, tot i així un 22% n'ha patit alguna vegada (entre poques i molt sovint).

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	85	78%	16	15%	5	5%	1	1%	1	1%	108

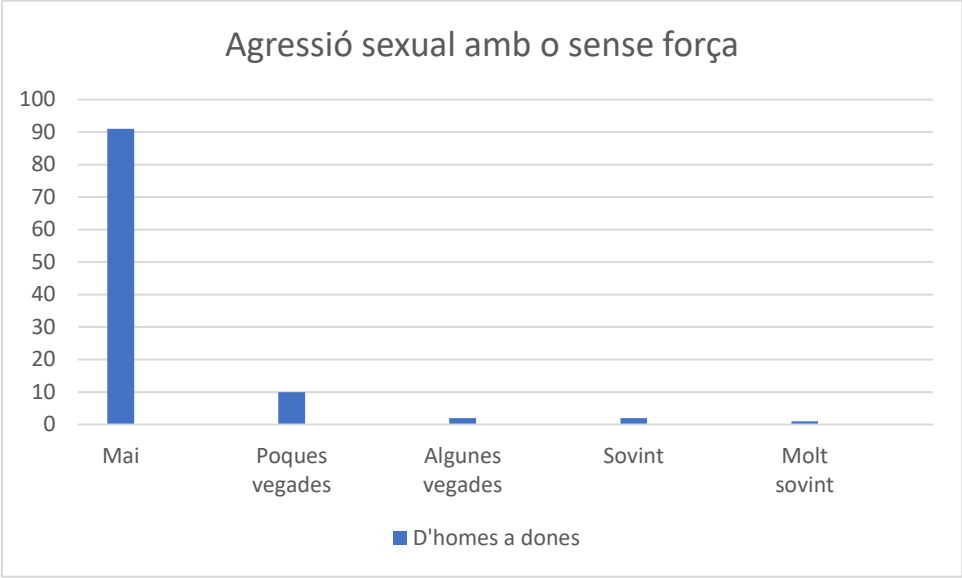
Has patit agressió sexual amb o sense força?

152 respostes d'homes a dones

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	47	44%	28	26%	22	21%	6	6%	3	3%	106

El 86% de les dones manifesten no haver patit mai un agressió sexual amb o sense força per part d'un home, això suposa que un 14% de les dones que han respòs n'ha patit alguna vegada (entre poques i molt sovint).

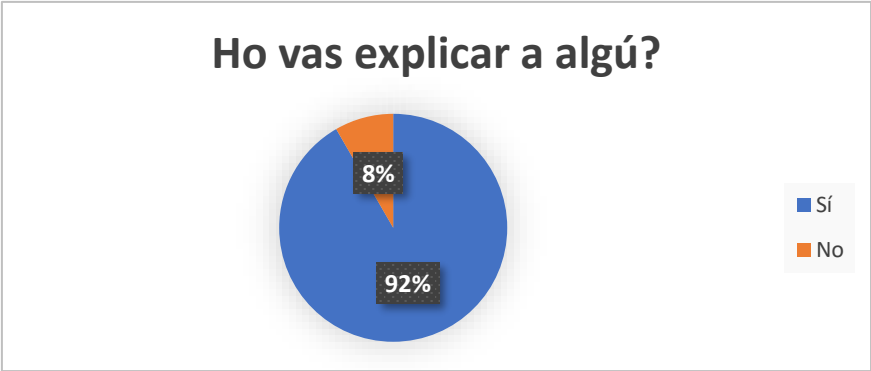
67

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	91	86%	10	9%	2	2%	2	2%	1	1%	106

En cas d'haver patit alguna de les violències anteriors, ho vas explicar a algú?*

77 respostes.

Com veiem, el 92% de les dones que han patit algun tipus de violència ho va explicar a una altra persona.

A qui li vas explicar?

72 respostes.

La majoria de dones confien en les seves amistats per explicar-los les violències patides (96%), seguida dels familiars i persones conegudes (42%). Veiem que només dues

persones van acudir a un servei especialitzat (SIAD) i només un 6% van anar-ho a dir al Punt Lila.

Cada persona podia seleccionar més d'un ítem.

	Núm.	%
Amics/amigues	69	96%
Familiars o persones conegudes	30	42%
Cossos de seguretat	6	8%
Punt lila	4	6%
Professorat	2	3%
SIAD	2	3%
Dinamitzadora juvenil	1	1%

Has portat a terme algun d'aquests actes?

8 respostes.

68

En aquesta pregunta només hi ha hagut 8 respostes, 7 de dones i 1 d'un home, per això hem considerat no rellevants aquestes dades.

Degut a la no obligatorietat de la pregunta, la seva participació ha estat molt baixa.

Quin paper creus que pots tenir tu i el teu entorn per fer front a aquestes violències? (PO)

77 respostes.

Les principals respostes sobre el paper que té la ciutadania respecte a les agressions són: actuar i donar recolzament a la persona que ha patit l'agressió (23% de les respostes), explicar els fets (17%) i denunciar aquests actes (16%) i pel que fa les dones apoderar-se i defensar-se (12%) i actuar en xarxa davant les agressions masclistes (6%).

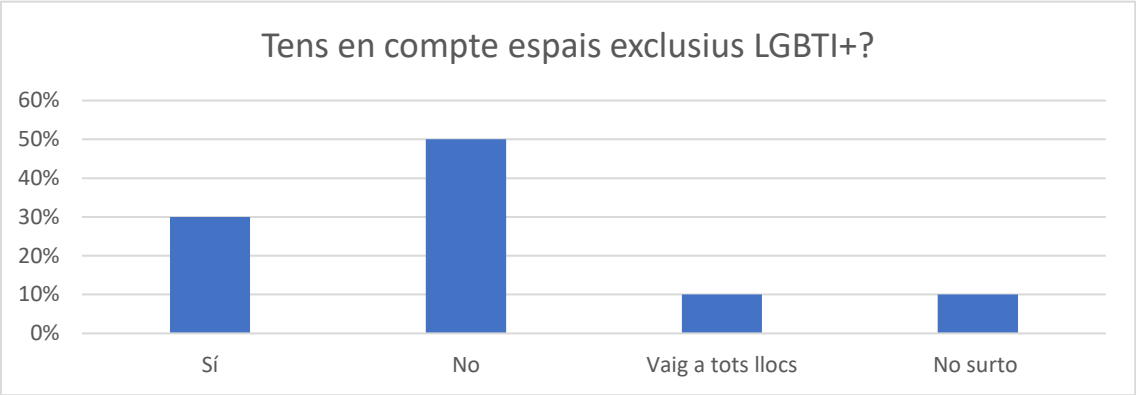
	Núm.	%
Actuar, recolzar	18	23%
Explicar-ho	13	17%
Denunciar	12	16%
Educar/conscienciar	9	12%
Apoderar-se	9	12%
Fer xarxa	5	6%
No sé	4	5%

VIOLÈNCIES LGBTIFÒBIQUES

En cas d'identificar-te com a persona LGBTI+, a l'hora d'escollir lloc per sortir, tens en compte els espais on només hi assisteixen persones LGBTI+? Trobes que són espais més segurs lliures d'agressions? (PO)

13 respostes

En aquesta pregunta veiem que un 50% de les persones no ho tenen en compte.

69

Trobes que són espais més segurs?

Sí que són espais més segurs	4
No són espais més segurs	1

Tot i no haver assistit mai algunes persones esmenten que si que consideren aquests espais més segurs per les persones LGBTI+.

Tens en compte els espais on només hi assisteixen persones LGBTI+?

Sí que ho tinc en compte	1
No ho tinc en compte	5

Algunes persones no tenen en compte aquests espais d'oci ja que no acostumen a sortir per bars i/o discoteques de cap tipus.

Has presenciat algun tipus de violència LGTBIfòbica?

103-108 respostes.

En aquesta pregunta havien d'indicar la freqüència i la direccionalitat de l'agressió, l'ítem que més respostes a tingut han estat 108 i el que menys 103.

En aquesta taula veiem que on es produeixen agressions amb més freqüència són entre homes (19% sovint o molt sovint), d'homes cap a dones (10% sovint o mot sovint), seguit d'homes a persones no binaries (10% sovint o mot sovint).

	Mai		Poques vegades		Algunes vegades		Sovint		Molt sovint		Total
D'homes a dones	41	38%	26	24,1%	31	28,7%	5	4,6%	5	4,6%	108
De dones a homes	68	64%	27	25%	8	8%	2	2%	1	1%	106

D'homes a homes	32	29,6%	18	16,7%	27	25%	19	17,6%	12	11,1%	108
De dones a dones	63	60%	24	23%	12	11%	5	5%	1	1%	105
D'homes a persones no binàries	64	62%	11	11%	18	17%	7	7%	3	3%	103
De dones a persones no binàries	81	78,6%	9	8,7%	10	9,7%	2	2%	1	1%	103

Quines violències LGBTIfòbiques has presenciat?

99 respostes

Davant d’aquesta pregunta el 95% de les persones enquestades ha respost que ha presenciat bromes de mal gust, seguit d’un 88% d’insults i d’un 63% de rialles. Cal destacar també que el 38% a presenciat humiliacions a persones LGBTI.

70

	Respostes	%
Bromes de mal gust	94	95%
Insults	87	88%
Rialles	62	63%
Humiliació	38	38%
Intimidació	28	28%
Amenaces	14	14%
Agressions físiques o sexuals	9	9%

En cas d’identificar-te com a persona LGBTI+ has patit alguna de les següents situacions per la teva orientació afectiva-sexual o identitat o expressió de gènere?

19- 24 respostes

En aquesta pregunta calia marcar l’agressió o agressions patides i la freqüència en que les haves patit (1 Mai, 2 poques vegades, 3 algunes vegades, 4 sovint o 5 molt sovint). L’ítem que més gent ha respost ha tingut 24 respostes i al que menys 19.

Un 51% d’aquestes que s’han identificat com a LGBTI+ han patit algun tipus d’agressió.

Les freqüències amb les que s’han produït les agressions són baixes, tot i així un 25% ha patit insults o rialles alguna vegada (entre poques i molt sovint), un 14,3% ha patit alguna vegada amenaces o humiliacions i un 11% ha patit violència degut a una situació de vulnerabilitat.

	Mai		Poques vegades		Sovint		Molt sovint		Sempre		Total
Insults, rialles, crítiques, ridiculització	18	75%	3	13%	2	8%	1	4%	0	0%	24
Amenaces verbals, degradar, humiliar	18	86%	2	9,5%	0	0%	1	4,8%	0	0%	21

Escopir, cops, tocaments sexuals o no sexuals, agressió sexual	19	100 %	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	19
Aprofitament d'una situació de vulnerabilitat (minoria, anar begut/da)	17	89%	2	11%	0	0%	0	0%	0	0%	19

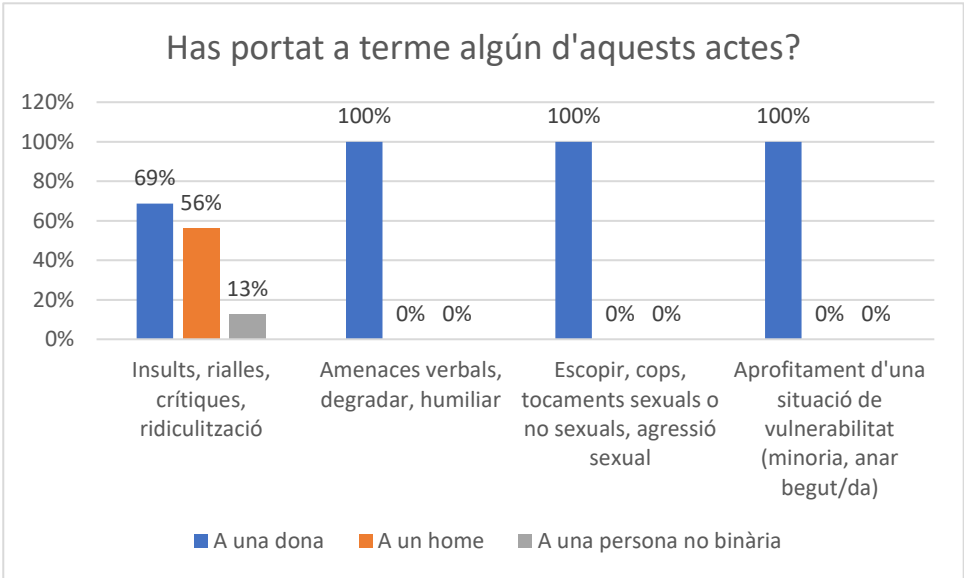
Has portat a terme algun d'aquests actes?

16 respostes.

Davant d'aquest pregunta, 16 persones han respost afirmativament, la violència que més es reconeix haver exercit son insults, rialles, crítiques i/o ridiculització (69% cap a dones i 56% cap a homes).

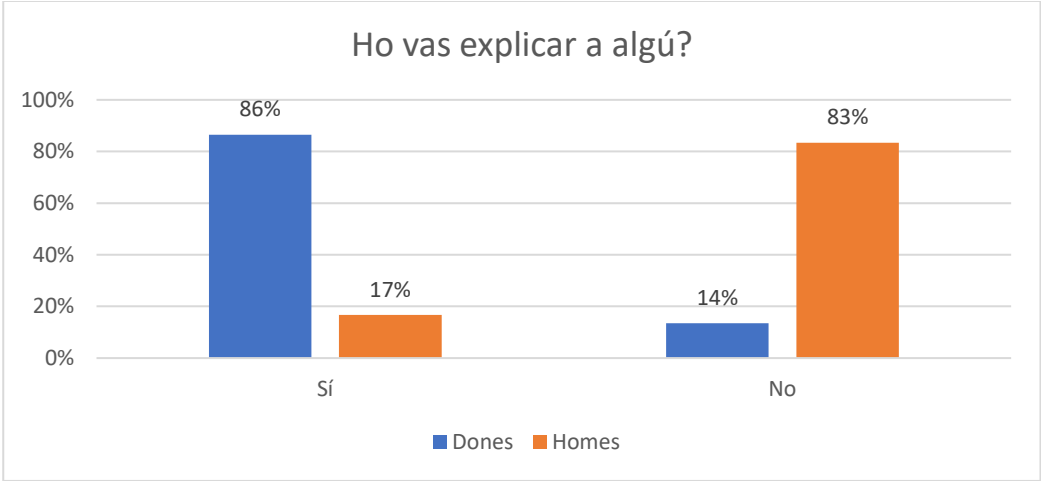
A la resta de categories només ha respost una persona que diu haver portat a terme tots aquests actes cap a una dona.

71

En cas d'haver presenciat o patit alguna de les violències anteriors, ho vas explicar a algú?*

43 respostes.

	Sí	%	No	%
Dones	32	86%	5	14%
Homes	1	17%	5	83%

El percentatge de dones que ho va explicar i que no ho va fer està molt ajustat, tot i ser superior amb un 86% el sí. Els homes amb un 83% no ho van explicar.

72

Si en centrem només en les dades de persones LGBTI el 66% de les persones ho van explicar.

A qui li vas explicar?

35 respostes.

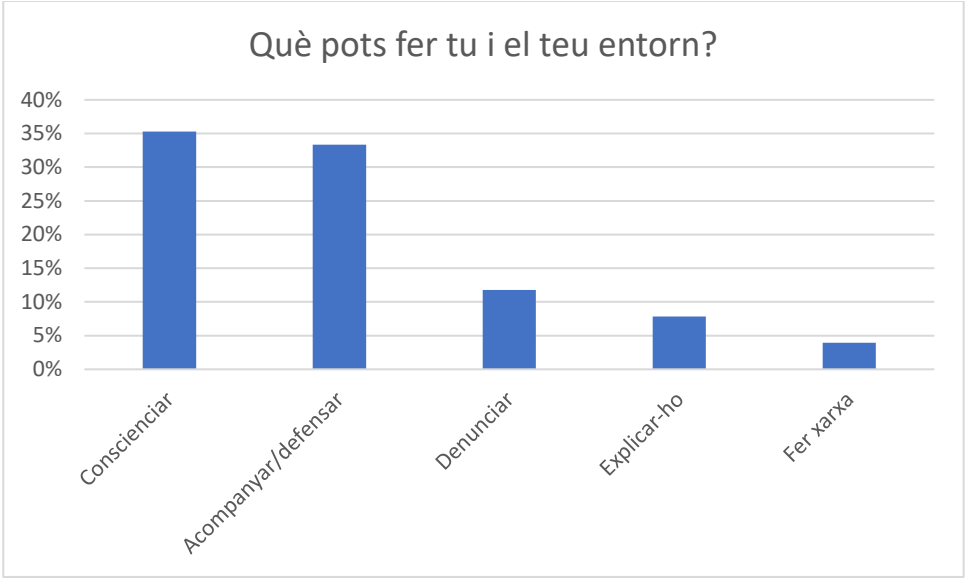
En aquest cas, el 100% de les persones que va explicar-ho a algú va recorre a les amistats, un 66% a la família i un 16% als cossos de seguretat.

	respostes	%
Amics/amigues	32	100%
Familiars o persones conegudes	21	66%
Cossos de seguretat	5	16%
Punt lila	2	6%
Professorat	1	3%
Dinamitzadora juvenil	1	3%
SAI	1	3%

Quin paper creus que pots tenir tu i el teu entorn per fer front a les violències LGTBIfòbiques? (PO)

51 respostes.

De les persones que han donat resposta les més repetides són conscienciar a l’entorn, tant adults com joves amb un 35% i donar acompanyament i defensar a les persones que han patit aquest tipus d’agressió amb un 33%. Al ser una pregunta oberta podien esmentar diverses coses.

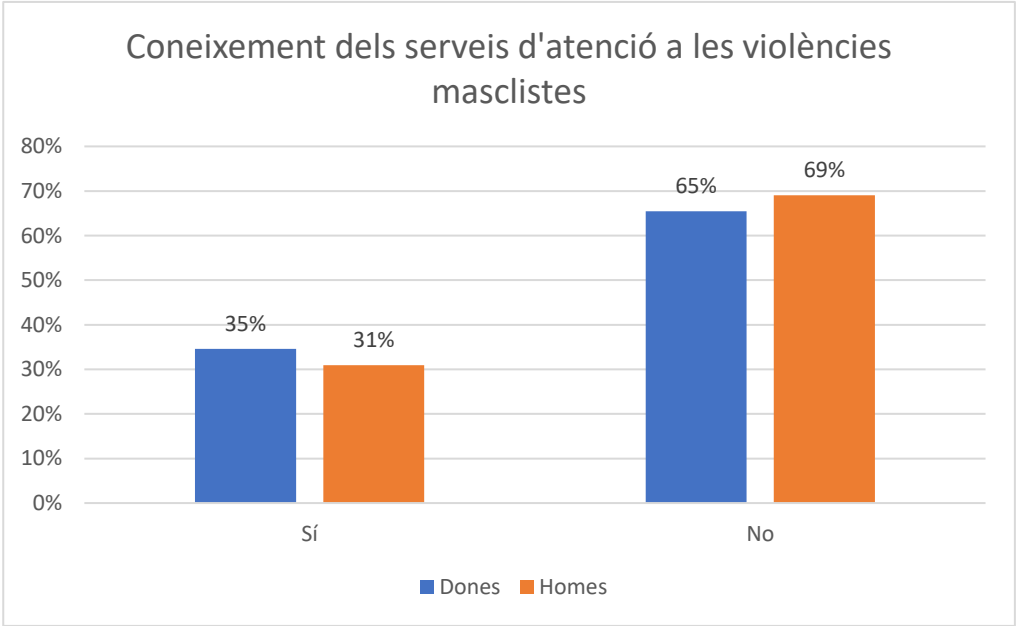
	Respostes	%
Conscienciar	18	35%
Acompanyar/defensar	17	33%
Denunciar	6	12%
Explicar-ho	4	8%
Fer xarxa	2	4%

CONEIXEMENT DELS SERVEIS

Coneixes els serveis d'atenció a les violències masclistes que hi ha al teu territori?

149 respostes

Com podem observar, entre el 65-69% de persones, no tenen coneixement dels serveis existents d'atenció a les violències masclistes.

	Sí	%	No	%
--	----	---	----	---

Dones	37	35%	70	65%
Homes	13	31%	29	69%

Si has respost sí, quins? (PO)

42 respostes

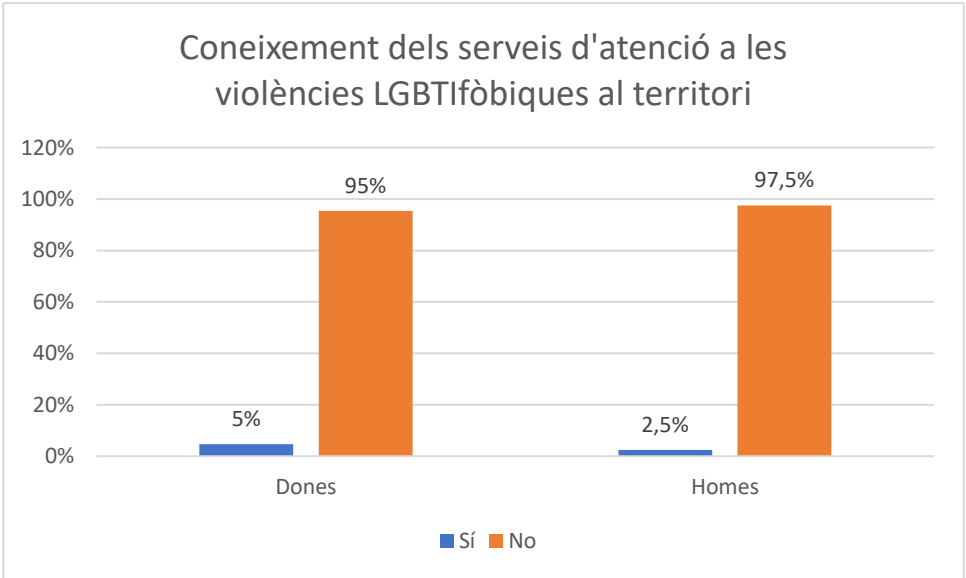
El servei d'atenció més conegut són els Punts Liles (64%), seguit del SIAD (19%) i el SIE (7%).

Servei	Respostes	%
Punt Lila	27	64%
SIAD	8	19%
SIE	3	7%
Telèfons d'atenció	1	2%
Mossos	1	2%
SAI	1	2%

Coneixes els serveis d'atenció a les violències LGTBIfòbiques que hi ha al teu territori?

147 respostes

Pel què fa el coneixement dels serveis d'atenció a la LGTBIfòbia també hi ha un gran desconeixement, doncs entre el 95-97% de les persones enquestades no coneixen el servei. Dada que es manté similar entre les persones que s'identifiquen com a LGBTI.

	Sí	%	No	%
Dones	5	5%	102	95%
Homes	1	2'5%	39	97'5%
Persones LGBTiQ+	0	0%	14	93%

Si has respost que sí, quins? (PO)

5 respostes.

Només s’ha obtingut un total de 5 respostes, com s’ha observat en la pregunta anterior, els i les joves tenen un gran desconeixement dels serveis d’atenció a les violències LGBTIfòbiques. Les persones que han donat resposta esmenten majoritàriament els Punts Liles amb un 60% i una persona ha esmentat el SIAD com a servei d’atenció.

75

	Respostes	%
Punt lila	3	60%
SIAD	1	20%
Consell Comarcal	1	20%

A quins serveis hi aniries?*

158 respostes

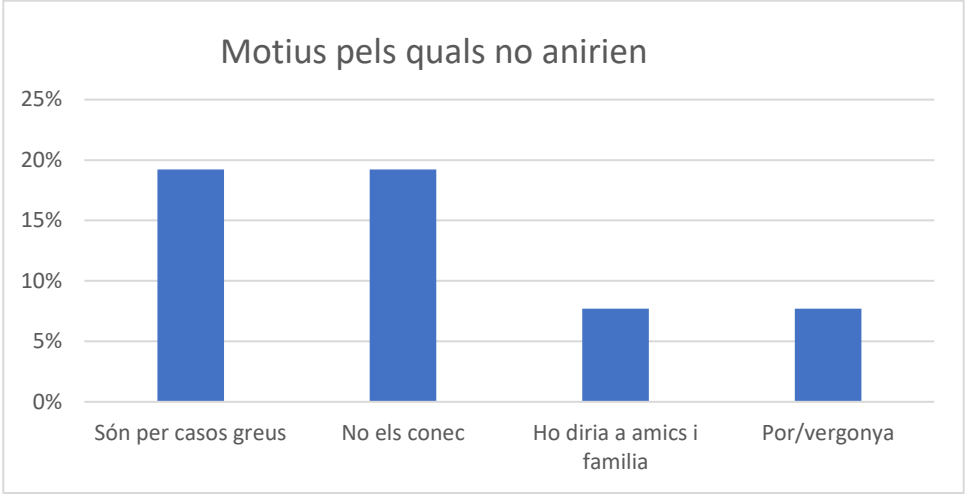
Tot i així, com que el qüestionari contenia informació sobre els serveis existents, un 56% de les persones han respost que anirien a SIAD i un 42% al SIE. Tot i així, un 25% de les persones no anirien a cap dels serveis.

	respostes	%
SIAD	88	56%
SIE	67	42%
No aniria a cap	39	25%
SAI	26	16%
Cossos seguretat	3	2%
Punt lila	2	1%
Amics	2	1%
Tlf's atenció	2	1%

Si has respost que no aniries a cap dels serveis, ens vols explicar per quin motiu? (PO)

26 respostes

Les persones que han marcat que no hi anirien, **majoritàriament per desconeixement o per pensar que són per casos més greus** (19% cadascuna). Un 8% no aniria per vergonya o perquè ho diria a alguna persona de confiança.

76

	Respostes	%
Són per casos greus	5	19%
No els conec	5	19%
Ho diria a amics i família	2	8%
Por/vergonya	2	8%
No sempre funcionen	1	4%
Pèrdua de temps	1	4%

L'última pregunta va estar una pregunta oberta per realitzar possibles comentaris:

Algunes persones parlen realitzar més treball en l'àmbit de l'educació, fent tallers, creant espais feministes i d'igualtat així com LGBTI+ des de petits/es.

Altres parlen de com la violència està present a tots els àmbits i no són casos aïllats.

Per últims algunes persones consideren que es necessari tenir més seguretat i policies al Consell Comarcal.

8.1.5. Anàlisi per blocs d'actuació

77

Aquesta segona part del resultats obtingut recull un quadre resum i qualitatiu organitzat en quatre blocs: prevenció, detecció, atenció i reparació. Cada bloc segueix un mateixa estructura per agrupar el contingut contrastant i recollint les informacions obtingudes de les diferents eines de diagnosi emprades:

- Temàtica tractada: a la primera fila es menciona la temàtica plantejada

I a les següents files es recull les idees classificades segon siguin:

- Situació i/o Percepció de la realitat, en aquesta segona fila trobareu les idees que responen a la percepció subjectiva que han fet una o varies persones i contrastat amb a la informació del què hi ha a la comarca.
- Nusos / Preocupacions : en aquesta tercera, s'expliciten quines son les preocupacions i nusos que s'han generat al voltant de la temàtica plantejada
- Necessitats: en la quarta fila, es llisten les necessitats que es detecten davant la temàtica tractada.
- Propostes: finalment, es recullen aquelles idees que es proposen per solucionar la temàtica plantejada.

No totes les idees que es plantegen estan relacionades entre elles, i per tant cada una de les idees no respon necessàriament a una percepció realitat, el plantejament del nus, la necessitat i la proposta concreta.

Bloc 1: Prevenció i Sensibilització

78

La **PREVENCIÓ** és el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció de factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable.

La **SENSIBILITZACIÓ** és el conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives encaminades a generar canvis i modificacions en l'imaginari social que permetin avançar cap a l'erradicació de la violència masclista.

PREVENCIÓ i SENSIBILITZACIÓ (1)

CAMPANYES – XERRADES – TALLERS

79

PERCEPCIÓ / REALITAT

Es fa més sensibilització que Prevenció

Més promoció campanyes des de l'administració (Consell Comarcal i Ajuntament de Berga) que des de la resta de municipis i de la ciutadania.

Exemples ressaltats de campanyes:

- *Vull la nit, Estimar sense diferències, Vull l'esport.*

Oferta de tallers / xerrades als centres de secundària amb temàtiques diverses (Projecte de coeducació *Ni fades ni prínceps*, relacions igualitàries, ús de les xarxes socials com a forma de control...) amb bona rebuda.

NUSOS / PREOCUPACIONS

Recursos reduïts per treballar les campanyes*

- No tots els municipis tenen els recursos o l'estructura tècnica per treballar.

Hi ha municipis petits que no tenen àrea d'igualtat per poder treballar aquestes campanyes.

- Els col·lectius troben a faltar una persona de referència per poder engegar accions i campanyes als municipis.
- Els professionals i polítics dels ajuntaments necessiten formació en perspectiva de gènere per treballar en aquest àmbit.

NECESSITATS

Falta constància i continuïtat, més enllà dels dies assenyalats.

Sensibilitzar a les persones que conformen l'ens, ja que són gent del poble sense formació*.

Arribar a la gent i fer que es sentin part de les accions que es porten a terme.

PROPOSTES

Treballar amb joves migrants de forma constant amb una mirada transformadora en els àmbits de la igualtat i els espais d'oci.

Crear una xarxa de serveis que proveeixi informació i ajuda a les dones en relació a la prevenció, sensibilització i resposta a la violència masclista.

- Amb espais d'ajuda amb intèrfons en diferents punts del carrer.
- Atenció en horari nocturn.

Formar a persones de la comarca per portar els punts liles i no externalitzar el servei contractant a entitats de fora.

PREVENCIÓ I SENSIBILITZACIÓ (2)

ESPAIS D'OCI

PERCEPCIÓ / REALITAT

Existència de dispositius de prevenció i sensibilització en alguns dels municipis: Patum, FM, Carnaval. Punt liles.

Hi ha espais de festa que generen major inseguretat: els no il·luminats, on hi ha persones desconegudes o quan un espai està monopolitzat per un grup determinat, sobretot si és un grup d'homes.

La dimensió poblacional del municipi s'associa a la sensació de seguretat :
+ petit, + control, + segur

Hi ha característiques concretes dels municipis que poden dificultar la seguretat i control durant la festa i a vegades també més enllà de la festa (Festes multitudinàries com la Patum són més complexes de controlar)

- Zones boscoses, casc antic, punts foscos.

NUSOS / PREOCUPACIONS

Els espais i les seves condicions poden generar inseguretats.

Indiferentment de l'espai de festa les agressions es donen igualment.

- Sensibilitzar del que passa al carrer

Il·luminació de determinats espais vs estalvi energètic*

Les dones es senten més segures quan van acompanyades, en canvi els homes no tenen sensació d'inseguretat per anar sols.

NECESSITATS

Sensibilitzar a la ciutadania per evitar que es continuïn produint agressions.

PROPOSTES

Augmentar la seguretat a les zones que generen perill

Treballar el consum i hàbits responsables: L'índex de consum a la comarca és dels més alts en alcohol. Durant la matinada s'han produït baralles i agressions on el consum i les hores han influït en els actes d'aquestes persones.*

Dissenyar recorreguts que connectin zones d'oci amb aparcaments, visibles i il·luminats.

PREVENCIÓ i SENSIBILITZACIÓ (3)

CIUTADANIA organitzada o no organitzada

PERCEPCIÓ / REALITAT

La ciutadania es vista com un agent passiu a excepció de les persones que formen part dels diferents col·lectius.*

Col·lectius i moviments que empenyen sobretot a municipis petits on no hi ha àrea d'igualtat:

- Destaquen: *Xarxa de Bruixes*, *Closques Amargues*, *Tal com som*, *Ateneu Feminista la Pastora*.*

NUSOS / PREOCUPACIONS

Falta d'implicació per part de la ciutadania i de tenir una actitud proactiva*

Diverses dificultats reflectides segons qui parla

- Treball per dies puntuals i no feina constant.
- Distància entre la ciutadania i l'ens: l'administració no és tant reivindicativa.
- Falta d'implicació per part de la ciutadania deguda a la falta de sensibilització.

Visió diferenciada entre els col·lectius i l'administració. Col·lectius reivindicatius que van contra el sistema i treballar amb ells és més complexa.

NECESSITATS

Sensibilitzar a la població per poder-la implicar i trencar amb la dinàmica "d'això no va amb mi".

Millorar la comunicació i complicitats entre els diferents agents.

Començar a comptar amb la ciutadania, deixar que formin part de la presa de decisions:

- Millorar el diàleg entre tots dos agents i treballar de forma conjunta.

PROPOSTES

Creació d'espais on es vinculi ciutadania amb administració

- Que la població tingui veu per dissenyar campanyes, apoderar a la població

Promoure la participació i la presa de decisions de col·lectius feministes i LGBTIQ+ dels diferents municipis.

PREVENCIÓ I SENSIBILITZACIÓ (4)

FORMACIÓ

PERCEPCIÓ / REALITAT

Els professionals dels diferents ajuntaments no tenen formació* (amb excepcions com a Berga).

A Berga es van realitzar formacions marcades pel Protocol:

- La participació era variable segons les colles.

NUSOS / PREOCUPACIONS

Fer formació especialitzada als professionals dels ajuntaments més petits per reforçar els seus coneixements sobre aquesta.

Treballar en els centres escolar de forma constant, incidir quan són petits i també en l'equip escolar.

Fer formació obligatòria per a les persones que estan als dispositius de prevenció (mossos o guàrdies de seguretat, personal de les barres...)

NECESSITATS

Fer arribar la formació a tots els municipis:

- S'ha de donar formació i recolzament per portar a terme accions i tasques amb perspectiva de gènere.

Fer pedagogia i educar en saber identificar conductes i no normalitzar-les.

Augmentar les accions de sensibilització i formació de forma transversal entre tota la població del municipi: gent gran, d'edat mitjana, jove, etc.

PROPOSTES

Fer un treball continu, especial incidència en el marc LGBTIQ+:

- Explicar conceptes i realitats diverses
- Fer una comarca segura ja que en l'ambient rural i els pobles petits costa més la lliure expressió de gènere i les persones joves marxen fora.

Formació als joves com a agents detectors en cas de que es produeixi una situació de violència.

Integrar a la comissió de festes o durant la seva organització una persona conscienciada i sensibilitzada que integri aquesta perspectiva de gènere, feminista i LGBTI+.

La **DETECCIÓ** és la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

DETECCIÓ (1)

AGRESSIONS

PERCEPCIÓ / REALITAT

S'han produït agressions a diferents municipis*.

No es té clar si hi ha o no un recull de dades de les agressions donades als espais d'oci.

NUSOS / PREOCUPACIONS

No es té un canal clar d'informació i coneixença de les agressions que es produeixen, ni el grau d'aquestes: informació del Punt Lila, informació per part dels i les tècniques d'igualtat, informació des de Serveis Socials o directament pels mitjans.

Gairebé el total de les entrevistades esmenten que no hi ha un recull de dades oficial pel que fa les agressions als espais d'oci*.

Altres esmenten que els Punts Liles fan un recull i aquest recull queda reflectit als informes del SIAD.

La resposta per part dels mitjans de comunicació a l'hora de donar a conèixer una agressió donada a la comarca provoca que aquests fets es normalitzin:

- Forma en la que es tracta a la persona que ha patit l'agressió i la manera d'explicar el que ha succeït.

El fet de que es produeixin agressions fa que la preocupació i inseguretat de les dones i població vulnerable augmenti*.

No prou claredat del circuit d'actuació clar en cas d'agressió.

NECESSITATS

Recull de dades per explicar que passa a la nit

- Tenir coneixement de totes les agressions que es produeixen

Circuit per poder abordar aquestes situacions i com fer-ho arriba a la ciutadania.

Conscienciar sobre les violències masclistes i les diferents agressions que es poden donar, ja que moltes estan normalitzades.

Posar la informació a l'abast de tothom i formar en perspectiva de gènere els guardes de seguretat, mossos...

DETECCIÓ (2)

AGENTS DETECTORS

85

PERCEPCIÓ / REALITAT

Es coneixen els agents detectors presents a la nit * (*Punts liles, mossos, personal de les barres, personal de salut, amics/gues ...*)

Totes les persones que hi ha la festa haurien de ser agents detectors*

NUSOS / PREOCUPACIONS

Els agents presents a la festa necessiten major formació.

La formació no és suficient per poder actuar.

Millorar la coordinació entre els agents presents a la festa.

Evitar normalitzar i detectar aquells actes que encara no es detecten com a violència.

- Donar un petó, tibar, fer comentaris incòmodes...

Els guàrdies de seguretat no donen confiança com a agents detectors.

NECESSITATS

Formar a tots els agents detectors per donar una resposta de qualitat.

Conscienciar per no normalitzar les violències.

- Conèixer i aprendre a detectar les diferents violències

L'ATENCIÓ respon al conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació.

ATENCIÓ (1)

CIRCUIT

PERCEPCIÓ / REALITAT

Es coneixen les diferents vies per atendre una agressió (*policies, punts liles, CAP, SS, SIAD o SAI*)

NUSOS / PREOCUPACIONS

Preocupació en relació a la coordinació i actuació dels diferents agents

- Guàrdies de seguretat no identifiquen les agressions sexistes.

Els Punts Liles no tenen tanta presència però sí que hi ha alguns col·lectius que en fan:

- *Tal com som*: servei d'atenció (entitat LGTBI CATALUNYA CENTRAL)
- *Xarxa de Bruixes*: Han donat recolzament a noies que han patit agressions.

Es donen agressions sense resposta:

- Guàrdies de seguretat no actuen de manera coordinada ni sota el mateix tarannà que la resta d'agents detectors.
- Depèn de qui rep l'agressió l'atenció serà millor o pitjor.

NECESSITATS

Millor formació, coordinació*

Tenir clares les pautes i respostes a donar davant una agressió.

PROPOSTES

Definir un circuit d'atenció que tots els agents puguin seguir per donar una resposta adequada *

ATENCIÓ (2)	
RESPOSTA DAVANT L'AGRESSIÓ	
PERCEPCIÓ / REALITAT	Tothom hauria de donar resposta quan es produeix una agressió*.
NUSOS / PREOCUPACIONS	En relació al paper de la ciutadania: • El paper de la ciutadania és important per fer pinya i aturar les agressions*. • Importància dels joves com agents claus a les festes per detectar aquetes situacions.
NECESSITATS	Seria necessari donar resposta per part de tothom, acció conjunta i pedagògica. Falta un treball de denúncia i d'assenyalar més les agressions que es produeixen* Actuar davant una agressió no de forma coercitiva, sinó amb un aprenentatge darrere. Implicar a la ciutadania com a agent clau per detectar i senyalar les agressions *

Bloc 4: Reparació i Recuperació

89

La **RECUPERACIÓ** és l'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

La **REPARACIÓ** és el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la

RECUPERACIÓ I REPARACIÓ (1)

PERCEPCIÓ / REALITAT

Existeixen serveis especialitzacions d'atenció *

- SIAD Comarcal - Berga
- SIE Catalunya Central - Manresa
- SAI Comarcal - Berga

Els serveis existents son coneguts pels diferents agents*

Existència de col·lectius com la *Xarxa de Bruixes* que fan atenció i donen recolzament de forma autoorganitzada.

NUSOS / PREOCUPACIONS

Falta informació i concreció en les funcions i objectius dels diferents serveis i el rol en relació a les violències sexuals i el procés de recuperació i reparació.

- Derivacions, circuits

No claredat ens quins serveis treballen les violències sexuals en els espais d'oci

No prou coneixement dels diferent recursos i serveis per part de la ciutadania

- La ciutadania no aniria per falta de coneixement.
- El SIE no es coneix suficient per la seva ubicació.

NECESSITATS

Treballar amb una perspectiva inclusiva, posant èmfasi en les persones migrades.

PROPOSTES

Crear un espai anònim on esperar per ser atès: Actualment la zona d'espera es troba gent amb altres consultes i no hi ha confidencialitat.

8.1.6. CONCLUSIONS

Dins del procés de diagnosi de la Comarca del Berguedà (veure annex 1), s'ha recollit una molta informació valuosa que ens parla sobre les principals preocupacions i sobre la percepció i la realitat del municipi en matèria de violències sexuals i la LGBTIfòbia. Aquests principals resultats parlen de necessitats, són producte del procés de recollida d'informació mitjançant les diferents metodologies descrites en l'apartat metodològic d'aquest protocol, i alhora ens lliuren les primeres línies per a poder desenvolupar el circuit d'acció que presentem a continuació. Així mateix, es presenten aquests resultats diagnòstics de la comarca del Berguedà d'acord amb els àmbits d'acció (definitos anteriorment en el marc teòric): *prevenció i sensibilització, detecció, atenció i recuperació i reparació*.

En primer lloc, respecte de la **prevenció i sensibilització** a través de campanyes, xerrades o tallers, es detecta que aquestes es troben més enfocades en la sensibilització que en la prevenció de les violències masclistes, i igualment, que aquestes campanyes es troben d'alguna manera **centralitzades** en l'administració del consell comarcal i Ajuntament de Berga. En aquest sentit, es planteja com a nus que no tots els municipis compten amb recursos i/o estructura tècnica per a treballar en aquest àmbit, com per exemple, la falta d'àrees d'igualtat en alguns municipis que efectivament puguin establir aquest tipus de mesures per a l'abordatge de les violències de gènere. D'acord amb això, es deixa de manifest en termes de propostes la necessitat de **generar processos de formació** a les persones que conformen els ens, atès que es constitueixen com a agents rellevants de cara al treball amb la ciutadania en general. En complement a aquesta idea, s'erigeix com una proposta rellevant la creació de xarxes de serveis que treballin de manera coordinada i que proveeixin d'informació i ajuda a les dones respecte de prevenció, sensibilització i resposta a les violències masclistes.

En relació amb la **prevenció** en els àmbits d'oci nocturn, és possible assenyalar que si bé s'identifica l'existència de dispositius de prevenció i sensibilització, igualment **persisteix la sensació d'inseguretat en els contextos de festa**, on unes certes característiques concretes dels municipis poden arribar a dificultar la seguretat i el control durant i posterior al desenvolupament de les festes, com per exemple el cas de la Patum. No obstant això, cal assenyalar que es reconeix que independentment dels espais i les seves condicions, les agressions masclistes hi poden ser igual, de manera que en termes de necessitats, es tornen imprescindibles els **processos de sensibilització a la ciutadania** tenint en compte la rellevància del rol que aquesta pot complir en els processos de transformació social i cultural, i per tant, en l'erradicació de les diferents formes de violència que s'exerceixen contra les dones i identitats de gènere diverses. Algunes de les propostes esbossades d'acord amb aquests temes, tenen a veure amb poder treballar la promoció d'hàbits responsables, especialment enfocats a reduir el consum d'alcohol. Al seu torn, s'esmenta com un aspecte important a considerar en la planificació de les festes, dissenyar recorreguts que puguin connectar les zones d'oci amb les d'estacionaments, així com també millorar la visibilitat i la il·luminació.

En el cas de la prevenció a la ciutadania organitzada i no organitzada, la percepció que es té en relació a la seva actuació davant les violències masclistes és que aquesta és més passiva, i que per tant, **falten més nivells d'implicació**, és a dir, que es requereix reforçar el compromís social i col·lectiu que representa identificar les violències masclistes com un problema de caràcter social i no privat. D'aquesta manera, s'ha assenyalat que és rellevant poder **incloure a la ciutadania**, promovent la seva participació activa en els processos de prevenció i sensibilització, en la presa de decisions respecte d'aquests àmbits, i finalment, en la creació d'espais de treball conjunt entre la ciutadania i l'administració.

Finalment, en l'àmbit de la prevenció i sensibilització des dels processos de formació, s'ha esmentat que en general una de les preocupacions la constitueix justament **la**

falta de formació dels professionals dels diferents ajuntaments (a excepció de Berga). S'emfatitza en la necessitat de formació a dispositius de cossos policials, guàrdies de seguretat, i personal de les barres. Es destaca la necessitat de fer pedagogia, i educar per a la identificació d'aquesta mena de conductes per a evitar la seva naturalització.

En relació al bloc de **detecció** de les agressions, s'esmenta que aquestes es produeixen en els diferents municipis, la qual cosa es constitueix com un punt de partida en l'abordatge d'aquesta mena de violències. S'esmenta que existeixen unes certes mancances entorn a les maneres de **registrar aquest tipus d'agressions**, on la falta d'un registre unificat i oficial al voltant d'aquestes violències obstaculitza un coneixement més global i pertinent sobre aquesta problemàtica en els diferents territoris. De la mateixa manera, es destaca la necessitat de fer formació sobre les diferents manifestacions que poden tenir les violències masclistes, ja que algunes d'aquestes es troben naturalitzades i per tant no es detecten com a tals.

Pel què fa el bloc **d'atenció** (circuit i resposta davant l'agressió), en la diagnosi es destaca que, si bé es coneixen les diferents vies establertes des de l'administració per a l'atenció d'aquesta mena de violències, existeix una preocupació entorn de la **coordinació i actuació entre aquests agents**. D'aquesta manera, preocupa que en algunes circumstàncies es donen **agressions que no tenen respostes adequades**, i que per tant, és una necessitat la formació dels agents així com la millora en termes de coordinació institucional. Una proposta concreta sobre aquest tema és la definició d'un circuit d'atenció unificat on tots els agents puguin atorgar una resposta adequada, que incorpori tant a la ciutadania, en general, i a joves com a agents clau, en particular. Es proposa que aquestes respostes tinguin un caràcter pedagògic i no coercitiu, responnent més, en aquest sentit, a un enfocament feminista.

Finalment, sobre el bloc de **recuperació i reparació**, s'identifiquen els diferents serveis especialitzats d'atenció, així com també l'existència de col·lectius que de manera organitzada lliuren atenció en aquestes matèries. No obstant això, es destaquen com a

preocupació la **falta d'informació i concreció de les funcions i objectius dels diferents serveis**, i especialment el rol que compleixen en funció de les violències sexuals i el seu procés de recuperació i reparació. S'estableix la necessitat que aquests serveis puguin treballar de manera inclusiva amb les comunitats migrants. D'altra banda, s'esmenta la necessitat de millorar alguns aspectes com ara la **creació d'espais anònims** en l'espera de l'atenció de manera que es pugui resguardar més la confidencialitat d'aquest complex procés.

D'aquesta manera, els resultats del diagnòstic permeten reafirmar la necessitat d'atorgar un abordatge de caràcter públic a aquests tipus de violència que es troben arrelats en els marcs referencials del conjunt de la societat, la qual cosa, al seu torn, permetria avançar en termes d'assumir una responsabilitat social col·lectiva entorn de les violències per raó de gènere. Sobre aquest tema, la participació de diferents actors socials, tant des de l'àmbit polític, administració pública (policies i professionals de la salut, especialment), agents socials, organitzacions de la societat civil i, fins i tot, ens privats, s'erigeix com un aspecte fonamental per a una favorable aplicació de protocols de prevenció de la violència.

Així, aquest protocol és torna una eina imprescindible per a la prevenció de la violència masclista. Aquest proporciona les premisses i eines necessàries per a la prevenció i abordatge d'agressions que es puguin produir en els espais de oci nocturn. La implementació del protocol es dona en tots els espais físics que ocupen les festes, així doncs, el seu objectiu és abordar qualsevol tipus d'agressió masclista i LGBTIfòbica que es produeixi dins el l'espai de festa. Parlar de l'abordatge de qualsevol tipus d'agressió vol dir atendre a totes les persones que es trobin en les festes, és a dir, tant al públic, com als i les artistes, a les persones de l'organització i a d'altres participants.

8.2. Annex 2: Bibliografia

- **Associació Drets Sexuals i Reproductius** (2019). Resignificant els Punts Lila, aprenentatges i nous reptes per a contribuir a l'eradicació de les violències masclistes. Barcelona. Associació Drets Sexuals i Reproductius.
<https://lassociacio.org/wp-content/uploads/2019/01/CAT-Publicaci%C3%B3-RESIGNIFICANT-ELS-PUNTS-LILA.pdf>
- **Creación Positiva** (2019). Guía para la elaboración de Protocolos en el abordaje de las violencias sexuales i la LGBTIfobia en los espacios públicos de ocio. Barcelona, Creación Positiva.
https://creacionpositiva.org/onewebmedia/ProtocolosViolencias_ONLINE_DOBLE.pdf
- **Diputació de Barcelona**. (2018). Guia per a l'elaboració de protocols davant les violències sexuals en espais públics d'oci. Barcelona. Diputació de Barcelona.
www1.diba.cat/libreria/pdf/60917.pdf
- **Espinosa-Miñoso, Yuderlys**. (2014) "Una crítica descolonial a la epistemología feminista crítica". El Cotidiano, núm. 184, pp. 7-12. Mèxic DF. Universidad Autónoma Metropolitana Unidad Azcapotzalco.
- **Fundación Salud y Comunidad** (2020). 7 pasos para construir un plan de abordaje de las violencias sexuales en espacios festivos. Observatorio Noctámbulas. Barcelona. Fundación Salud y Comunidad.
<https://drive.google.com/file/d/1oTF7bf5N9HrkBvXsQqWYneewLfnbgPb-/view>
- **Generalitat de Catalunya** (2008). Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret a le dones a erradicar la violencia masclista. Barcelona. DOGC
- **Generalitat de Catalunya** (2016). Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres, intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Barcelona. DOGC
- **Govern d'Espanya** (2004). Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de gènere. Madrid. BOE.

- **hooks, bell.** (2004) Capítulo 1. "Mujeres negras. Dar forma a la teoría feminista" a "Otras inapropiables, Feminismos desde las fronteras". Madrid. Traficantes de Sueños, primera edición.
- **Jabardo, Mercedes.** (2012) "Introducción. Construyendo puentes: en diálogo desde/con el feminismo negro" en "Feminismos Negros, una antología". Madrid. Traficantes de Sueños, primera edición.